

Analiza financijskih izvještaja društva OTP Leasing d.d.

Domijan, Kristina

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **RRiF College of Financial Management / RRiF Visoka škola za financijski menadžment**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:198:005660>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Final Examination Papers University of Applied Sciences RRiF - Final Examination Papers and Diploma Papers](#)

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ KORPORATIVNE FINANCIJE

Kristina Domijan

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD
ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
DRUŠTVA OTP LEASING D.D.

Zagreb, 2020.

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ KORPORATIVNE FINACIJE

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD
ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
DRUŠTVA OTP LEASING D.D.

Ime i prezime studenta: Kristina Domijan

Matični broj studenta: 130/18-1-SDS

Mentor: dr. sc. Tamara Cirkveni Filipović, profesor visoke škole

Zagreb, 2020.

ZAHVALA:

NASLOV: ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA OTP LEASING D.D.

SAŽETAK:

Cilj ovog diplomskog stručnog rada je analiza financijskih izvještaja društva OTP leasing d.d.. Podloga za analizu su financijski izvještaji za razdoblje od 2016. godine do 2018. godine.

Financijska analiza omogućuje lakše planiranje budućeg poslovanja, financijskog položaja i financijske uspješnosti poslovanja. S druge strane daje informaciju vanjskim korisnicima o financijskoj stabilnosti nekog društva. Analiza financijskih izvještaja najčešće obuhvaća: horizontalnu analizu, vertikalnu analizu, analizu pomoću financijskih pokazatelja, te analizu pomoću sustava pokazatelja. Kod analize financijskih pokazatelja u ovom radu izračunati su pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti te su na temelju toga dani odgovarajući zaključci o poslovanju analiziranog društva. Kod analize pomoću sustava pokazatelja korišteni su DuPont sustav pokazatelja, Altmanov Z-score, Kralicekov DF pokazatelj i Bex model. Predmetnom analizom financijskih izvještaja društva OTP leasing d.d. dana je ocjena uspješnosti poslovanja, te su donijeti zaključci na temelju provedene analize.

S obzirom da je zakonska regulativa u leasing sektoru kompleksna i sve zahtjevnija, mali broj leasing društava se uspio održati na tržištu Republike Hrvatske. I u takvom okruženju OTP leasing d.d. uspjelo je zadržati poziciju među četiri vodeća leasing društva. Jedan od razloga financijske uspješnosti je i podrška OTP grupe kojoj OTP leasing d.d. pripada.

KLJUČNE RIJEČI: leasing, financijski izvještaji, financijski pokazatelji, vertikalna analiza, horizontalna analiza, sustavi pokazatelja

TITLE: ANALYSIS OF OTP LEASING'S FINANCIAL STATEMENTS

SUMMARY:

The purpose of this master's thesis is financial analyses of financial report of the company OTP leasing d.d.. The basis for this analyses are the financial reports for following years: 2016, 2017 and 2018.

Financial analyses makes the planning of future business and its financial standings and business success easier. On the other hand, gives the third parties an information about the financial stability of some company. Financial analyses of the financial reports usually includes: horizontal analysis, vertical analysis, analyses of financial indicators and analyses based on indicator systems. In financial indicators analyses the liquidity indicators, indebtedness indicators, activity indicators, economy and profitability indicators were calculated, and based on this indicators the right conclusions were made. The analyses based on system indicators the following systems were used: DuPont indicator system, Altman Z-score, Kralicek DF indicator and Bex model. The assessment of business success and findings based on the conducted analyses were presented in this analyses of financial reports of the OTP leasing d.d..

Taking into consideration complicated law regulation within the lease sector, only few lease companies managed to sustain itself on the Croatian market. And in such environment OTP leasing d.d. managed to hold on among four leading lease companies on the Croatian market. One of the many reasons for this success is also the support of OTP group that OTP leasing d.d. is the member of.

KEY WORDS: lease, financial statements, financial indicators, vertical analysis, horizontal analysis, system indicators

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1 Predmet, cilj i metode istraživanja.....	1
1.2 Struktura rada	2
2. LEASING	3
2.1 Pojam, povijest i definicija leasinga	3
2.2 Zakonodavni okvir za leasing društva u Republici Hrvatskoj	7
2.3 Poslovanje leasing društava u Republici Hrvatskoj.....	12
3. POSLOVANJE DRUŠTVA OTP LEASING D.D.	14
3.1 Rast i razvoj društva OTP LEASING d.d.	14
3.2 Djelatnost društva OTP LEASING d.d.....	15
3.3 Položaj društva OTP LEASING d.d. na tržištu	16
4. STRUKTURA I SADRŽAJ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA LEASING DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	20
4.1 Vrste izvještaja za leasing društva u Republici Hrvatskoj	21
4.1.1 Bilanca - Izvještaj o financijskom položaju	24
4.1.2 Račun dobiti i gubitka - Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	26
4.1.3 Izvještaj o novčanim tokovima.....	28
4.1.4 Izvještaj o promjenama kapitala.....	31

4.1.5	Bilješke uz financijske izvještaje.....	32
4.2	Rokovi i način dostave izvještaja za leasing društva u Republici Hrvatskoj.....	33
4.3	Objava izvještaja za leasing društva u Republici Hrvatskoj.....	33
5.	ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA OTP LEASING D.D.....	34
5.1	Horizontalna analiza financijskih izvještaja društva OTP LEASING d.d.	34
5.1.1	Horizontalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti.....	35
5.1.2	Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju.....	38
5.2	Vertikalna analiza financijskih izvještaja društva OTP LEASING d.d.	42
5.2.1	Vertikalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	42
5.2.2	Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju	44
6.	ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA NA TEMELJU POKAZATELJA ZA DRUŠTVO OTP LEASING D.D.....	48
6.1	Pokazatelji likvidnosti.....	49
6.2	Pokazatelji zaduženosti	51
6.3	Pokazatelji aktivnosti.....	53
6.4	Pokazatelji ekonomičnosti.....	55
6.5	Pokazatelji profitabilnosti	56
6.6	Usporedba financijskih pokazatelja za četiri vodeća leasing društva u Republici Hrvatskoj	58
6.6.1	Usporedba – pokazatelji likvidnosti	59

6.6.2	Usporedba – pokazatelji zaduženosti.....	59
6.6.3	Usporedba – Pokazatelji aktivnosti	60
6.6.4	Usporedba – pokazatelji ekonomičnosti	60
6.6.5	Usporedba – pokazatelji profitabilnosti	61
6.6.6	Usporedba – zaključak	61
7.	SUSTAVI POKAZATELJA I SINTETIČKI POKAZATELJI ZA DRUŠTVO OTP LEASING D.D.	63
7.1	Du pontov sustav pokazatelja.....	63
7.2	Altmanov Z-score model.....	67
7.3	Kralicekov DF pokazatelj.....	70
7.4	Business excellence (BEX) model.....	72
8.	ZAKLJUČAK	76
	LITERATURA	79
	POPIS GRAFIKONA SLIKA I TABLICA	81

1. UVOD

1.1 Predmet, cilj i metode istraživanja

Analiza financijskih izvještaja podloga je analize potpunog poslovanja nekog trgovačkog društva. Podloga za analizu su temeljni financijski izvještaji. U temeljne financijske izvještaje pripadaju bilanca odnosno izvještaj o financijskom položaju, račun dobiti i gubitka odnosno izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje.

Da bi analiza financijskih izvještaja bila kvalitetna financijski izvještaji trebaju biti prikazani fer i istinito. Ako financijski izvještaji nisu prikazani fer i istinito rezultati financijske analize neće biti objektivni i realni. Fer i istinito prikazani financijski izvještaji su jedini temelj ispravne informacije za interne i eksterne korisnike financijskih izvještaja. Korisnici takvih financijskih izvještaja mogu donositi kvalitetne odluke. Interni korisnici financijskih izvještaja su članovi nekog trgovačkog društva (vlasnici, članovi uprave i zaposlenici). Eksterni korisnici su u prvom redu vjerovnici (kreditori, kupci, dobavljači), potencijalni ulagači, te državne institucije (Porezna uprava, regulatori i dr.).

Svrha ovog diplomskog rada je analiza financijskih izvještaja društva OTP leasing d.d. (dalje u tekstu: Društvo) u razdoblju od 2016. godine do 2018. godine. Predmetna analiza uključuje horizontalnu i vertikalnu analizu bilance i računa dobiti i gubitka, analizu pomoću financijskih pokazatelja te analizu putem sustava pokazatelja. Vertikalna analiza uključuje strukturu pojedinih stavki unutar izvještaja dok horizontalna analiza daje pregled u dinamike promjena pojedinih stavki. Izračunom financijskih pokazatelja u promatranom razdoblju daje se uvid u dinamiku promjena.

Cilj ovog diplomskog rada je pojasniti temeljne financijske izvještaje, postupke i tehnike financijske analize, ocijeniti i analizirati uspješnost poslovanja i financijski položaj Društva.

1.2 Struktura rada

Rad se sastoji od osam poglavlja. Prvo poglavlje je uvod. U drugom poglavlju dan je pregled pojma leasing: povijest, zakonodavni okvir u Republici Hrvatskoj, te leasing tržišta u Republici Hrvatskoj. U trećem poglavlju prikazane su informacije o Društvu: rast, razvoj, djelatnost te položaj Društva na tržištu Republike Hrvatske. U četvrtom poglavlju detaljnije je prikazana struktura i vrste financijskih izvještaja za leasing društva u Republici Hrvatskoj. Također su teorijski objašnjeni pojmovi temeljnih financijskih izvještaja, te vrste financijskih izvještaja. Temeljni financijski izvještaji su bilanca odnosno izvještaj o novčanom položaju, račun dobiti i gubitka odnosno izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. U petom poglavlju teorijski su pojašnjene horizontalna i vertikalna analiza, te je prikazana horizontalna i vertikalna analiza Društva. U šestom poglavlju teorijski su objašnjeni financijski pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. Također je prikazana analiza Društva pomoću tih financijskih pokazatelja te usporedna analiza financijskih pokazatelja za vodeća četiri leasing društva na tržištu Republike Hrvatske. U sedmom dijelu teorijski su objašnjeni sustavi pokazatelja DuPont, Altman Z-score, Kralicekov DF pokazatelj i Bex model, te je provedena financijska analiza Društva pomoću tih pokazatelja. U osmom, posljednjem dijelu, iznesen je zaključak uzimajući u obzir sve elemente financijske analize.

2. LEASING

2.1 Pojam, povijest i definicija leasinga

Riječ leasing dolazi od engleskog glagola „to lease“ što znači iznajmiti odnosno dati nešto u najam. “Leasing opreme je jedan od najstarijih profesija na svijetu. Čini se da su drevni Sumerani davali zakupe na glinenim pločama za poljoprivredni alat, prava na zemlju i vodu, volove i druge životinje. Glinene ploče Grada Ur datiraju od prije 2000 godina prije nove ere. Iako je moguće da je zakup mogao biti i ranije izvršen, ovo su najstariji “čvrsti dokazi” koji su nađeni. Prema istraživanju, postoji zapis o babilonskom zakonu o najmu kralja Hammurabija iz 1700 godine prije Krista (Hammurabijski zakonik). Mnoge drevne civilizacije koristile su leasing kao alat za financiranje, uključujući Grke, Rimljane, Egipćane i Feničane. Prema rukopisima i povijesnim podacima, ta su društva ustanovila da je zakup jedini održiv i pristupačan način financiranja opreme, zemlje i stoke.”¹

Povjesničari su također raspravljali oko Aristotelove izjave interpretacije najma u kojoj navodi da je bogatstvo u najmu a ne vlasništvu.

“U modernija vremena - 1880-ih - telefonska kompanija Bell uvela je koncept leasinga umjesto prodaje telefona. Ta odluka se pokazala važnom za uspjeh kompanije. No tek je 1952. godine osnovano prvo industrijsko udruženje: 'Američka leasing kompanija'. U ranim 60-ima američka se poslovna praksa proširila preko oceana u Europu. Prva europska leasing kompanija - 'Deutsche Leasing GMBH' pojavila se 1962. godine u Dusseldorfu a sredinom 60-tih leasing transakcija u SAD-u već je iznosila milijardu dolara. U zapadnoj Europi prve tvrtke za financijski leasing pojavile su se kasnih 50-ih - ranih 60-ih. U Engleskoj je 'Mercantile Leasing Corporation' osnovana 1960. godine, a nakon izmjena poreznog zakonodavstva i pojašnjenja pravnog statusa ugovora o leasingu, broj leasing ugovora počeo je brzo rasti. WestWon-ova zakupska baština datira iz 1976. godine kupnjom Power Leasing Limited-a, jednog od prvih

¹ Leaseworld.org. Raspoloživo na URL: <https://leaseworld.org> (pristupljeno 06.05.2020.)

leasing posrednika koji se uključio u Velikoj Britaniji. Danas, u 21. stoljeću, leasing je široko prepoznat kao jedan od najučinkovitijih načina za kupnju skupih postrojenja i opreme te nadogradnju postojeće kapitalne imovine.”²

Leasing se u Republici Hrvatskoj pojavljuje 1998. godine, a prvi Zakon o leasingu (Nar. nov., br. 135/06.) stupio je na snagu 21. prosinca 2006. godine te se primjenjivao do 4. prosinca 2013. godine. Nakon toga donesen je novi Zakon o leasingu (Nar. nov., br. 141/13., dalje: ZOL) koji je i danas na snazi. Broj registriranih leasinga društva mijenjao se kroz godine. Trenutno se na tržištu Republike Hrvatske 14 društava bavi poslovima leasinga.

ZOL definira posao leasinga kao pravni posao u kojem davatelj leasinga pribavlja objekt leasinga na način da od dobavljača objekta leasinga kupnjom stekne pravo vlasništva na objektu leasinga, te primatelju leasinga odobrava korištenje tog objekta leasinga kroz određeno vrijeme, a primatelj leasinga se obvezuje za to plaćati naknadu.

Ako promatramo posao leasinga s obzirom na sadržaj i obilježja, leasing može biti financijski ili operativni. Financijski leasing je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća leasing društvu naknadu koja uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga. Primatelj leasinga snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i opcijom kupnje može steći pravo vlasništva nad tim objektom leasinga. Opcija kupnje ugovara se po određenoj cijeni koja je u trenutku izvršenja te opcije manja od stvarne vrijednosti objekta leasinga u tom trenutku, dok se rizici i koristi povezani s vlasništvom nad objektom leasinga većim dijelom prenose na primatelja leasinga.

Operativni leasing je pravni posao u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća leasing društvu određenu naknadu koja ne mora uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga. Leasing društvo snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i primatelj leasinga nema ugovorenu opciju kupnje. Rizici i koristi povezani s vlasništvom na

² WestWon Limited. Raspoloživo na URL: <https://westwon.co.uk/> (pristupljeno 06.05.2020.)

objektu leasinga većim dijelom ostaju na leasing društvu, odnosno ne prenose se na primatelja leasinga.

Promatrajući leasing posao s obzirom na položaj i broj subjekata u poslu leasinga, leasing može biti izravni leasing, neizravni leasing i povratni leasing (sale and lease back). "Izravni leasing je dvostrani pravni posao u kojem sudjeluju samo dva subjekta, davatelj leasinga koji je ujedno i dobavljač objekta leasinga i primatelj leasinga. Neizravni leasing je višestrani pravni posao u kojem sudjeluju tri subjekta, dobavljač objekta leasinga, davatelj leasinga i primatelj leasinga. Povratni leasing (sale and lease back) je pravni posao u kojem sudjeluju samo primatelj leasinga i davatelj leasinga, pri čemu primatelj leasinga prethodno u svojstvu dobavljača objekta leasinga prodaje objekt leasinga davatelju leasinga kojeg potom davatelj leasinga predaje na korištenje primatelju leasinga, uz obvezu primatelja leasinga na plaćanje naknade."³

Kako se u operativnom leasingu radi o korištenju objekta leasinga bez namjere stjecanja vlasništva uz mogućnost zamjene za novi objekt po isteku ugovora, operativni leasinga ima obilježja poslovnog najma. Osnovne karakteristike operativnog leasinga su:

- objekt leasinga vodi se i amortizira u poslovnim knjigama leasing društva
- leasing naknada ulazi u trošak poslovanja primatelja leasinga i PDV po računima za rate/najamnine može biti porezno priznat (ovisno o objektu leasinga i njegovoj namjeni)
- bilanca primatelja leasinga (koji ne sastavlja financijska izvješća sukladno Međunarodnim standardima financijskoj izvještavanja 16 (dalje u tekstu: MSFI 16) nije dodatno opterećena, jer se operativni leasing ne iskazuje kao dugoročno zaduženje.

³ Zakon o leasingu. Narodne novine [online], Raspoloživo na URL: <http://www.zakon.hr> (pristupljeno 05.02.2020.)

Od 01.01.2019. godine na snagu je stupio novi MSFI 16 koji se odnosi na velike poduzetnike i subjekte od javnog interesa u Republici Hrvatskoj. Velikim poduzetnicima u Republici Hrvatskoj smatraju se ona društva koja zadovoljavaju dva od tri uvjeta:

- ukupni prihodi veći od 300 mil/kn
- ukupna aktiva veća od 150 mil/kn
- broj zaposlenih veći od 250.

Velikim društvima smatraju se i financijske institucije, te društva koja kotiraju na burzi. S obzirom na to, sva društva koja sastavljaju financijske izvještaje sukladno MSFI 16 u obvezi su operativni leasing prikazivati kao i financijski odnosno evidentirati ga u poslovnim knjigama kao nematerijalnu imovinu (pravo korištenja).

Nadalje, glavno obilježje financijskog leasinga je stjecanje vlasništva nad objektom leasinga po isteku ugovora o leasingu. Ostala obilježja su:

- objekt leasinga vodi se i amortizira u poslovnim knjigama primatelja leasinga
- kamata i amortizacija ulaze u trošak poslovanja primatelja leasinga
- primatelj leasinga ostvaruje pravo povrata PDV-a (ovisno o objektu leasinga i njegovoj namjeni)
- učešće umanjuje iznos financiranja te se na njega ne obračunava kamata.

Plaćanjem zadnje (otkupne) rate primatelj leasinga stječe pravo na prijenos vlasništva nad objektom leasinga.

“Glavna razlika lizinga u odnosu na klasični najam je u tome što kod lizinga davatelj lizinga kupuje upravo ono investicijsko dobro (predmet lizinga) koje je odabrao primatelj lizinga. Zauzvrat primatelj lizinga preuzima više rizika nego kod običnog najma, a ti se rizici odnose na troškove održavanja, popravaka i općenito na korištenje predmeta lizinga. Predmet lizinga, odnosno njegova vrijednost predstavlja glavno sredstvo osiguranja plaćanja u poslu lizinga. Na taj je način potrebno manje drugih sredstava osiguranja plaćanja te društvu primatelju lizinga ostaje više prostora za druga zaduženja. Dodatnu prednost kod lizinga predstavlja ostatak

vrijednosti, odnosno tržišna vrijednost predmeta lizinga po isteku ugovorenog trajanja ugovora o lizingu, koja se može uzeti u obzir kod izračuna lizinških rata (najamnina) te su one manje i čine ovakvu vrstu lizinga povoljnijom u odnosu na druge oblike financiranja.”⁴

2.2 Zakonodavni okvir za leasing društva u Republici Hrvatskoj

Nadzor nad leasing društvima provodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: HANFA) što podrazumijeva provjeru posluje li leasing društvo sukladno ZOL-u, propisima donesenim na temelju ZOL-a, te drugim propisima. Također provjerava posluje li društvo u skladu s propisima o upravljanju rizicima, u skladu s vlastitim pravilima i standardima, te pravilima struke i provodi li mjere i aktivnosti u cilju otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.

„Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga podnose osnivači leasing-društva, a odobrenje izdaje Agencija. Zahtjevu za izdavanje odobrenja potrebno je priložiti:

1. osnivački akt
2. poslovni plan za prve tri poslovne godine koji sadrži predviđenu bilancu i račun dobiti i gubitka
3. popis osnivača leasing-društva u kojem su navedeni svi identifikacijski podaci osnivača
4. ukupan nominalni iznos dionica, odnosno poslovnih udjela svakoga od osnivača i njihov postotni udjel u temeljnom kapitalu leasing-društva
5. dokaz o osiguranim sredstvima za osnivanje društva i uplati temeljnog kapitala
6. za osnivače – pravne osobe koji su imatelji kvalificiranih udjela izvod iz sudskog registra, odnosno drugog odgovarajućeg javnog registra i revidirane financijske izvještaje za posljednje dvije poslovne godine, a ako osnivač kao poduzetnik u smislu propisa kojima se uređuje računovodstvo posluje kraće od dvije poslovne godine, tada

⁴ Brkanić Pongračić, S. (2020) Izbor lizinga kao načina financiranja. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Travanj 2020, str. 174. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)

je potrebno priložiti revidirane financijske izvještaje većinskog člana društva ili većinskog dioničara osnivača

7. ako je osnivač dioničko društvo, ispis iz registra dioničara, ako je osnivač društvo s ograničenom odgovornošću, popis članova društva
8. prijedlog članova uprave i sastav nadzornog odbora
9. izjavu o ispunjavanju organizacijskih i drugih zahtjeva uključujući opis informacijskog sustava leasing-društva.“⁵

Sukladno čl. 2. st. 6. ZOL-a sudionici leasing posla su:

- najmodavac (davatelj leasinga, leasing društvo)
- najmoprimac (primatelj leasinga) i
- vlasnik, prodavač objekta leasinga (dobavljač).

Najmodavac je leasing društvo, čije je sjedište u Republici Hrvatskoj, koje ima odobrenje za obavljanje poslova leasinga koje izdaje HANFA. Takvo društvo mora biti registrirano u sudskom registru kao društvo s ograničenom odgovornošću ili kao dioničko društvo. Međutim temeljni kapital ne može biti manji od jedan milijun kuna. Davatelj leasinga može biti i leasing društvo iz države članice EU (putem podružnice ili neposredno na području Republike Hrvatske), podružnica leasing društva iz treće države ili kreditna institucija (isključivo daje financijski leasing u skladu s propisima). Namoprimac može biti svaka fizička ili pravna osoba koja prihvaća uvjete iz ugovora o leasingu, odnosno pristaje koristiti objekt leasinga uz plaćanje određene naknade. Dobavljač može biti svaka fizička i pravna osoba koja je ujedno i vlasnik objekta te pristaje da najmodavac postaje vlasnikom objekta leasinga.

⁵ Zakon o leasingu. Narodne novine [online], Raspoloživo na URL: <http://www.zakon.hr> (pristupljeno 05.02.2020.)

Objekt leasinga najčešće su oprema, strojevi, sve vrste vozila, plovila te nekretnine. Da bi se leasing posao realizirao potrebno je sklopiti ugovor o leasingu u kojem se definiraju sve relevantne činjenice (vrsta leasing posla, kamata, naknada, dospjeće plaćanja obveza i slično).

Ugovor o leasingu treba biti slopljen u pisanom obliku. ZOL propisuje sadržaj i oblik Ugovora o leasingu: "Ugovor o leasingu obvezno mora sadržavati sljedeće odredbe, odnosno podatke:

1. naziv »ugovor o operativnom leasingu« ili »ugovor o financijskom leasingu«
2. datum sklapanja ugovora o leasingu
3. tvrtku i sjedište davatelja leasinga
4. tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu primatelja leasinga
5. tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu dobavljača objekta leasinga
6. detaljno određenje objekta leasinga
7. vrijednost objekta leasinga
8. ukupni iznos naknada (zbroj iznosa pojedinih naknada)
9. iznos pojedine naknade
10. vrijeme trajanja ugovora
11. razloge i uvjete prijevremenog prestanka ugovora.

Ugovor o financijskom leasingu, osim odredbi iz stavka 1. ovoga članka, obvezno sadrži i sljedeće odredbe:

1. iznos učešća u ukupnoj vrijednosti objekta leasinga
2. iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata (otplatna tablica)
3. nominalnu kamatnu stopu i efektivnu kamatnu stopu.

Ugovor o operativnom leasingu, osim odredbi iz stavka 1. ovoga članka, obvezno sadrži i sljedeće odredbe:

1. iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih obroka

2. ostatak vrijednosti objekta leasinga.”⁶

Osim navedenog sadržaja ugovor o leasingu može sadržavati i druge odredbe kojima se uređuju odnosi između ugovornih strana vezani na posao leasinga. Ugovor mora biti sklopljen na način da ga primatelj leasinga razumije.

Sukladno ZOL-u leasing društva u Republici Hrvatskoj dužna su (u skladu s vrstom, opsegom i složenosti svog poslovanja) uspostaviti, provoditi, procjenjivati i nadzirati, te redovito ažurirati učinkovite i primjerene mjere i postupke koje se odnose na:

- organizacijsku strukturu unutar društava (odgovornosti i dodjeljivanje funkcija i odgovornosti)
- mehanizme unutarnje kontrole, namijenjene osiguranju usklađenosti sa ZOL-om
- interno izvješćivanje i dostavu informacija na svim relevantnim razinama
- evidenciju svoga poslovanja i unutarnje organizacije
- evidencije svih internih akata, kao i njihovih izmjena
- politike i procedure kontinuiranog stručnog osposobljavanja radnika, primjerenog opisu poslova koje radnik obavlja
- administrativne i računovodstvene procedure i postupke te sustav izrade poslovnih knjiga i financijskih izvještaja, kao i procedure i postupke vođenja i čuvanja poslovne dokumentacije koje će osigurati istinit i vjeran prikaz financijskog položaja leasing društava u skladu sa svim važećim računovodstvenim propisima
- mjere i postupke za ispravan rad, nadzor i zaštitu informacijskog sustava leasing društva
- mjere i postupke za očuvanje cjelovitosti, dostupnosti i povjerljivosti informacija
- politike, mjere i postupke za očuvanje neprekinutosti poslovanja.

⁶ Zakon o leasingu. Narodne novine [online], Raspoloživo na URL <http://www.zakon.hr> (pristupljeno 05.02.2020.)

Sukladno tome, svako leasing društva je obvezno uspostaviti sustav upravljanja rizicima i funkciju interne revizije.

„Upravljanje rizicima je sveobuhvatan proces, odnosno skup postupaka, metoda i tehnika za identificiranje, mjerenje i procjenu te upravljanje i ovladavanje rizicima kojima je leasing društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u svom poslovanju, uključujući i izvještavanje o istim. Leasing društvo dužno je uspostaviti sveobuhvatan i učinkovit sustav upravljanja rizicima u skladu s vrstom, opsegom i složenosti svoga poslovanja, koji mora uključivati najmanje:

1. strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima
2. tehnike mjerenja rizika
3. podjelu odgovornosti u vezi s upravljanjem rizicima.

Leasing društvo dužno je propisati, primjenjivati, dokumentirati i redovito ažurirati odgovarajuće, učinkovite i sveobuhvatne strategije i politike upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih s poslovanjem leasing društva, poslovnim procesima i sustavima, doprinose tih pojedinih rizika cjelokupnom profilu rizičnosti i utvrđivanja prihvatljivog stupnja rizika.“⁷

„Leasing društvo dužno je ustrojiti internu reviziju koja neovisno i objektivno procjenjuje sustav unutarnjih kontrola, daje neovisno i objektivno stručno mišljenje i savjete za unapređenje poslovanja s ciljem poboljšanja poslovanja leasing društva, uvodeći sustavan, discipliniran pristup procjenjivanju i poboljšanju djelotvornosti upravljanja rizicima, kontrole i korporativnog upravljanja. Agencija će pravilnikom detaljnije propisati način obavljanja poslova interne revizije.“⁸

Uz ZOL, Društvo mora poštivati svu ostalu zakonsku regulativu koja se odnosi na poslovanje s pravnim i fizičkim osobama te posebne pravnlake donesene od strane HANFA-e. Također,

⁷ Zakon o leasingu. Narodne novine [online]. Raspoloživo na URL: <http://www.zakon.hr> (pristupljeno 05.02.2020.)

⁸ ibid

obveznik je Zakona o spriječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. Nov. br. 108/17, 39/19; dalje u tekstu: ZSPNFT).

2.3 Poslovanje leasing društava u Republici Hrvatskoj

Leasing tržište u Republici Hrvatskoj značajnije se mijenjalo kroz godine. Po donošenju prvog Zakona o leasingu u Republici Hrvatskoj je bilo registrirano za poslove leasinga 66 društava, dok je na kraju 2019. godine broj registriranih leasing društava iznosio 14.

Tablica 1. Pregled registriranih leasing društava po godinama

2005.	66
2006.	66
2007.	25
2008.	26
2009.	26
2010.	26
2011.	25
2012.	25
2013.	23
2014.	23
2015.	21
2016.	17
2017.	17
2018.	17
2019.	14

Izvor: HANFA. URL: <https://www.hanfa.hr> (pristupljeno 05.02.2020.)

Uzrok značajnog pada broja leasing društava u 2007. godini je stupanje na snagu ZOL-a koji je uveo zahtjevnu regulativu u poslovanje leasing društava, a kojoj se jedan veći dio društava nije prilagodio.

Unazad nekoliko godina, određeni broj leasing društava, koja su imala značajnu ulogu na leasing tržištu, donijela su odluku o povlačenju s leasing tržišta. Razlozi su uglavnom ili u velikim gubicima hrvatskih leasing društava uzrokovanih lošim investicijama u nekretnine, plovila i ostale objekte većih vrijednosti ili u financijskim problemima matičnih društava (vlasnika) zbog kojih su se povukli i sa hrvatskog tržišta.

S obzirom da zakonska regulativa postaje sve zahtjevnija za poslovanje leasing društava u Republici Hrvatskoj, te direktno utječe na povećanje troškova poslovanja, a s druge strane dolazi do značajnijeg pada kamatnih marži (prihoda), isto uzrokuje konsolidaciju na leasing tržištu, odnosno koncentraciju većeg volumena prodaje na manji broj leasing društava.

3. POSLOVANJE DRUŠTVA OTP LEASING D.D.

3.1 Rast i razvoj društva OTP LEASING d.d.

“OTP Leasing osnovan je 2006. godine od strane Merkantil banke iz Budimpešte koja je specijalizirana za poslove leasinga unutar OTP Grupe. Ujedno, OTP Grupa djeluje diljem srednje i istočne Europe gdje je jedna od dominantnih financijskih grupacija.”⁹

HANFA je dana 18.10.2007. godine donijela rješenje kojim se Društvu daje odobrenje za obavljanje poslova financijskog i poslovnog najma.

“MISIJA OTP Leasinga:

OTP Leasing je poluga u društvu koja potiče gospodarski rast te svojom izvrsnošću i personaliziranim pristupom stvara novu vrijednost svojim klijentima.

VIZIJA OTP Leasinga:

OTP Leasing predvodi leasing industriju; izvrsnošću osigurava cjelovita, integrirana rješenja za svoje klijente.”¹⁰

Kako je već ranije navedeno zakonska regulativa Republike Hrvatske u leasing sektoru vrlo je kompleksna, pa se mali broj leasing društava održao na tržištu. Unatoč takvom okruženju Društvo uspijeva zadržati zavidnu razinu poslovanja te zadržati čvrstu poziciju među četiri vodeća leasing društva na tržištu.

Najveći konkurenti leasing poslovanju su banke, iako je većina leasing društava u većinskom vlasništvu upravo tih istih banaka. No, ključna prednost leasing poslovanja je još uvijek brzina

⁹ OTP leasing d.d.. URL: <http://www.otpleasing.hr> (pristupljeno: 05.02.2020.)

¹⁰ Ibid

usluge i fleksibilnost same ponude te činjenica da je glavni kolateral u tom poslu vrijednost samog objekta leasinga koji je predmet financiranja.

3.2 Djelatnost društva OTP LEASING d.d.

Društvo obavlja djelatnost financijskog i operativnog davanja u zakup (leasing) sa sjedištem u Zagrebu te kroz 45 podružnica. Podružnice koje imaju ured sa zaposlenicima nalaze se u Puli, Rijeci, Zadru, Splitu, Dubrovniku, Varaždinu, Osijeku i Slavanskom Brodu. Ostale podružnice osnovane su kako bi se omogućilo registriranje vozila na registarsku oznaku po želji i potrebi klijenata u cijeloj zemlji.

Sjedište društva je u Zagrebu, Petrovaradinska 1.

Članove Nadzornog odbora čine: Zsolt Bonyhadi (Predsjednik Nadzornog odbora od 15.07.2015. godine), Kristian Selmeczy (zamjenik predsjednika Nadzornog odbora od 15.07.2015. godine) i Balazs Bekeffy (član Nadzornog odbora od 15.07.2015. godine).

Upravu Društva čine: Renata Pondeljak (predsjednica Uprave) i Klaudija Karabuva Vidas (članica Uprave), koje te dužnosti obnašaju od samog početka djelovanja Društva. Mandat članovima leasing društava u Republici Hrvatskoj odobrava se na tri godine. Zadnji (trogodišnji) mandat članicama Uprave Društva je odobren 12.06.2018. godine.

Upisani kapital društva iznosi 8.212.000,00 kuna. Broj izdanih dionica je 82.120 svaka u nominalnoj vrijednosti od 100 kuna.

Od samog osnivanja pa do travnja 2019. godine vlasnička struktura bila je: Merkantil bank Zrt. 90% i OTP banka Hrvatska d.d. 10%. U travnju 2019. godine OTP banka Hrvatska kupuje 50% udjela od Merkantil bank Zrt te postaje 60% vlasnik. Vlasnička struktura danas je: OTP banka Hrvatska d.d. 60% i Merkantil bank Zrt. 40%.

Sjedište OTP banke je u Splitu. Dio centralnih i poslovnih funkcija nalazi se u Zadru i Zagrebu, kao i poslovnim centrima u Varaždinu, Puli, Dubrovniku i Osijeku. Četvrta je banka po veličini na hrvatskom bankarskom tržištu, s ukupnom aktivom od 43 milijarde kuna. Preko 2.000

zaposlenika banke putem razgranate mreže od preko 130 poslovnica diljem cijele Hrvatske posluje s više od 600.000 klijenata u sektoru građanstva te u sektoru gospodarstva.

Merkantil Bank Zrt. osnovan je 1990. godine u Budimpešti, bavi se kreditiranjem te leasing poslom.

3.3 Položaj društva OTP LEASING d.d. na tržištu

Društvo se nalazi među četiri najveća leasing društva na leasing tržištu u Republici Hrvatskoj. U nastavku se nalazi pregled leasing društava po veličini aktive, po broju novosklopljenih ugovora i po vrijednosti novosklopljenih ugovora. Radi se o privremenim nerevidiranim podacima na dan 31.12.2019. godine koje je objavila HANFA. Podaci su u kunama i postocima.

Tablica 2: Leasing društva u Republici Hrvatskoj po visini imovine na dan 31.12.2019. godine

Redni broj	Naziv društva	Ukupna aktiva	Udjel u ukupnoj aktivi
1	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	4.573.886.795	21,2%
2	PORSCHE LEASING d.o.o.	3.194.851.868	14,8%
3	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	2.906.953.095	13,4%
4	OTP Leasing d.d.	2.858.968.534	13,2%
5	IMPULS-LEASING d.o.o.	1.424.540.921	6,6%
6	Raiffeisen Leasing d.o.o.	1.383.792.946	6,4%
7	PBZ-LEASING d.o.o.	1.224.775.099	5,7%
8	Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.	987.561.319	4,6%
9	ALD Automotive d.o.o.	818.812.065	3,8%
10	EUROLEASING d.o.o.	621.858.897	2,9%
11	HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o.	578.331.563	2,7%
12	BKS - leasing Croatia d.o.o.	574.150.816	2,7%
13	SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.	377.595.899	1,7%
14	i4next leasing Croatia d.o.o.	90.191.147	0,4%
	Ukupno	21.616.270.961	100%

Izvor: Prilagođeno prema www.hanfa.hr (pristupljeno dana 25.02.2020.)

Društvo se nalazi na četvrtom mjestu po veličini imovine na leasing tržištu.

Tablica 3: Leasing društva u Republici Hrvatskoj po broju novozaključenih ugovora o leasingu na dan 31.12.2019. godine

Redni broj	Naziv društva	Broj novozaključenih ugovora - operativni leasing	Broj novozaključenih ugovora - financijski leasing	Ukupno
1	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	2.452	12.440	14.892
2	PORSCHE LEASING d.o.o.	6.207	6.531	12.738
3	OTP Leasing d.d.	568	8.915	9.483
4	Erste & Steiermärkische S-Lea	576	6.764	7.340
5	Raiffeisen Leasing d.o.o.	458	3.934	4.392
6	IMPULS-LEASING d.o.o.	1.199	3.003	4.202
7	PBZ-LEASING d.o.o.	89	2.991	3.080
8	EUROLEASING d.o.o.	266	2.650	2.916
9	ALD Automotive d.o.o.	2.632	0	2.632
10	Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.o.o.	57	2.333	2.390
11	BKS - leasing Croatia d.o.o.	345	516	861
12	SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.	4	384	388
13	i4next leasing Croatia d.o.o.	0	138	138
14	HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o.	0	0	0
	Ukupno	14.853	50.599	65.452

Izvor: Prilagođeno prema www.hanfa.hr (pristupljeno dana 25.02.2020.)

Društvo se nalazi na trećem mjestu po broju novozaključenih ugovora unutar leasing djelatnosti. Kod većine leasing društava veći udio u zaključenim ugovorima imaju oni koji se odnose na financijski leasing.

Tablica 4: Leasing društva po vrijednosti novozaključenih ugovora o leasingu na dan 31.12.2019. godine

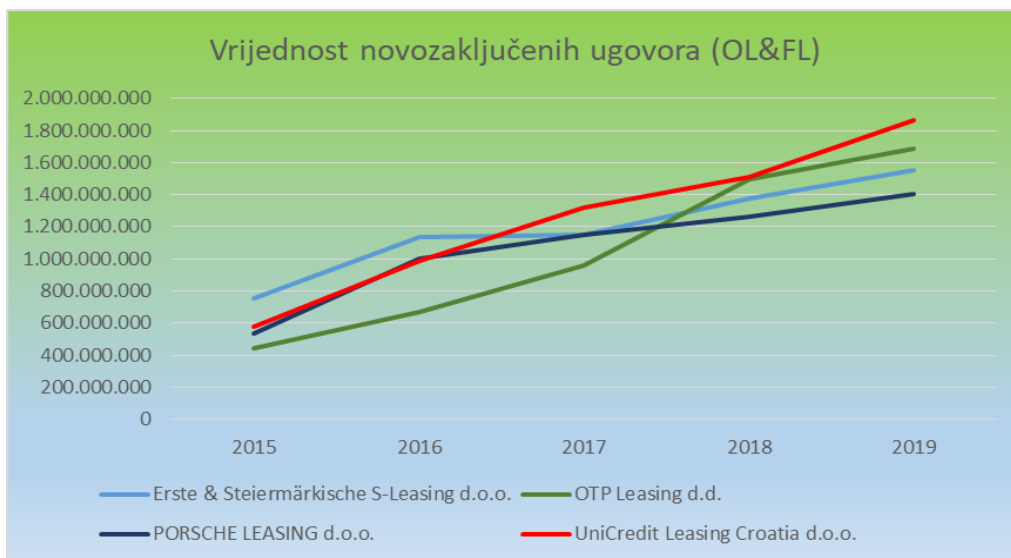
Redni broj	Naziv društva	Vrijednost novozaključenih ugovora (ugovorena vrijednost) - operativni leasing	Vrijednost novozaključenih ugovora (financirana vrijednost) - financijski leasing	Ukupno
1	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	189.116.766	1.674.213.681	1.863.330.447
2	OTP Leasing d.d.	71.525.655	1.616.804.417	1.688.330.072
3	Erste & Steiermärkische S-Leasing d	84.149.334	1.466.742.425	1.550.891.759
4	PORSCHE LEASING d.o.o.	548.263.380	857.196.831	1.405.460.211
5	Raiffeisen Leasing d.o.o.	73.840.353	680.663.699	754.504.052
6	IMPULS-LEASING d.o.o.	139.929.698	509.915.197	649.844.896
7	Mercedes-Benz Leasing Hrvatska d.	15.176.028	555.729.463	570.905.491
8	PBZ-LEASING d.o.o.	87.243.302	399.041.096	486.284.398
9	ALD Automotive d.o.o.	369.838.532	0	369.838.532
10	EUROLEASING d.o.o.	9.120.757	286.800.821	295.921.578
11	BKS - leasing Croatia d.o.o.	50.442.927	220.269.001	270.711.928
12	SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.	1.761.059	214.261.165	216.022.223
13	i4next leasing Croatia d.o.o.	0	61.791.821	61.791.821
14	HETA Asset Resolution Hrvatska d.o	0	0	0
	Ukupno	1.640.407.791	8.543.429.617	10.183.837.408

Izvor: Prilagođeno prema www.hanfa.hr (pristupljeno dana 25.02.2020.)

Društvo se nalazi na drugom mjestu po vrijednosti novozaključenih ugovora unutar leasing djelatnosti. I kod vrijednosti novozaključenih ugovora veći udio imaju ugovori koji se odnose na financijski leasing.

Zadnjih pet godina leasing tržište značajno raste. U nastavku je prikazan trend vrijednosti novozaključenih ugovora (financijski i operativni leasing) rasta vodeća četiri leasing društva na tržištu Republike Hrvatske:

Grafikon 1: Vrijednost novozaključenih ugovora u razdoblju od 2015. - 2019. godine

Izvor: Izradio autor na temelju podataka objavljenih na na www.hanfa.hr

Sva promatrana leasing društva ostvaruju rast u zadnjih pet godina, međutim treba izdvojiti Unicredit leasing kao najveće leasing društvo na tržištu leasing posla u Republici Hrvatskoj koji ostvaruje stabilan rast kroz promatrano razdoblje.

Društvo je postiglo najveći rast u 2017. godini i u 2018. godini. U 2017. godini društvo Vantage leasing d.o.o. u likvidaciji (bivši VB leasing d.o.o.) prestalo je s aktivnim poslovanjem te je otpustilo sve zaposlenike koji su bili zaduženi za prodaju. Veliki dio tih zaposlenika akviziralo je Društvo što je sigurno doprinjelo rastu prodajnog rezultata. U 2018. godini OTP grupa je akvizirala Splitsku banku te njihovo leasing društvo SG leasing d.o.o. (danas SB leasing d.o.o. u likvidaciji). Društvo je tada preuzelo veći dio zaposlenika SB leasinga. Kako je SB leasing bio aktivan u velikim korporativnim poslovima (javna nabava, rent a car djelatnost) tako je i Društvo nastavilo poslovati i u tom sektoru i time dodatno povećao tržišni udio.

4. STRUKTURA I SADRŽAJ FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA LEASING DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom položaju i prometu nekog trgovačkog društva. „Prema Zakonu o računovodstvu (Nar. nov., br. od 78/15. do 116/18., dalje u tekstu: ZOR) Prema odredbama čl. 19. stavka 2. ZOR-a, godišnji financijski izvještaj čini sljedeća dokumentacija:

- Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- Izvještaj o novčanim tokovima
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Navedena se dokumentacija odnosi na pojedinačne i konsolidirane godišnje financijske izvještaje, a obveza konsolidacije propisana je čl. 23. ZOR-a.“¹¹

Sastavljanje financijskih izvještaja glavni je zadatak računovodstva. Cilj sastavljanja financijskih izvještaja je prenošenje informacija zainteresiranim korisnicima.

„Korisnici financijskih izvještaja su svi oni koji na temelju informacija iz financijskih izvještaja donose poslovne odluke ili informacije iz financijskih izvještaja koriste za obradu. Korisnici financijskih izvještaja mogu biti: postojeći i potencijalni ulagači, menadžeri, kreditori, brokери, radnici, država, kupci, dobavljači, te ostala društvena zajednica. Interesi korisnika financijskih izvještaja mogu biti različiti.“¹²

¹¹ Kovačić, D. (2020) Predaja godišnjih financijskih izvještaja za 2019. godinu u FINA-u. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Ožujak 2020, str. 64. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)

¹² Bešvir, B. (2008) Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRIF plus, str. 13

Financijski izvještaji međusobno su povezani i upućuju jedni na druge. Ukoliko ih promatramo kao cjelinu možemo dobiti informacije u financijskom položaju nekog trgovačkog društva što je ključno kod donošenja poslovnih odluka.

„Financijska izvješća potpisuje uprava društva, a njezina je i odgovornost za iskazane podatke u tim izvješćima, njihov poštenu (fer) prikaz, potpunost, točnost, značajnost i dosljednost prikaza. Pri sastavljanju financijskih izvješća moraju primjenjivati interne akte društva (računovodstvene politike) i odgovarajuće računovodstvene standarde. Primijenjene računovodstvene politike u skraćenom se obliku na pogodan način i objavljuju u bilješkama uz financijska izvješća svakog obveznika poreza na dobitak koji ima obvezu javne objave financijskih izvješća. Financijska izvješća ponajprije trebaju sadržavati istinit i vjerodostojan prikaz stvarnog stanja imovine, obveza i kapitala društva te njegovih financijskih rezultata i novčanih tijekova. Tako izrada financijskih izvješća počinje godišnjim popisom imovine i obveza, a završava javnom objavom financijskih izvješća. Financijska izvješća imaju brojne sadržajne elemente čije vrijednosti treba odrediti u skladu s računovodstvenim standardima, procjenjivati odgovarajućim priznatim i poznatim računovodstvenim metodama i u skladu s ugovorima i propisima.“¹³

Financijski izvještaji kod leasing društava u Republici Hrvatskoj nešto se razlikuju od financijskih izvještaja ostalih poslovnih subjekata.

4.1 Vrste izvještaja za leasing društva u Republici Hrvatskoj

Suklano ZOL-u leasing društva u Republici Hrvatskoj dužna su voditi poslovne knjige, sastavljati knjigovodstvene isprave te vrednovati imovinu i obveze. Također su u obvezi

¹³ Skupina autora. (2020) Sastavljanje godišnjih financijskih i poreznih izvješća poduzetnika za 2019. godinu. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Siječanj 2020, str. 1. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)

sastavljati financijske i druge izvještaje i pritom moraju poštivati računovodstvene i financijske standarde, načela i računovodstvene pretpostavke.

Leasing društva dužna su evidentirati poslovne događaje u svojim poslovnim knjigama i pri tom su u obvezi koristiti konta sukladno propisanom kontnom planu.

Strukturu i sadržaj te način i rokove dostave propisuje HANFA koja je donijela Pravilnik o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava (Narodne novine br. 41/14 i 132/17; dalje u tekstu: Pravilnik).

„Financijske izvještaje čine:

1. Izvještaj o financijskom položaju (FP),
2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (SD),
3. Izvještaj o novčanim tokovima (NT),
4. Izvještaj o promjenama kapitala (PK),
5. Bilješke uz financijske izvještaje.“¹⁴

Struktura i sadržaj financijskih izvještaja propisani su obrascima koji su sastavni dio Pravilnika. Bilješke uz financijske izvještaje leasing društava sastavljaju sukladno odredbama MSFI-a.

„Dodatne izvještaje čine:

1. Izvještaj o strukturi portfelja – operativni leasing (SP-OL),
2. Izvještaj o strukturi portfelja – financijski leasing (SP-FL),
3. Izvještaj o strukturi portfelja – zajmovi (SP-Z),
4. Izvještaj o promjenama ispravka vrijednosti (IV),
5. Izvještaj o neto knjigovodstvenoj vrijednosti imovine u operativnom leasingu (NKV-OL),

¹⁴ Pravilnik o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava (Narodne novine 41/16 i 132/17). Raspoloživo na www.hanfa.hr (pristupljeno 07.02.2020.)

6. Izvještaj o starosnoj strukturi dospjele neplaćene financijske imovine (SFI),
7. Izvještaj o valutnoj strukturi imovine i obveza (VS-IO),
8. Izvještaj o ročnoj strukturi imovine i obveza (RS-IO),
9. Izvještaj o minimalnim plaćanjima leasinga (MP),
10. Izvještaj o preuzetoj imovini (PI),
11. Izvještaj o objektima danim u zakup i najam (Z-N),
12. Izvještaj o velikim izloženostima (VI),
13. Izvještaj o kreditorima (KR),
14. Izvještaj o kvaliteti portfelja (KP).¹⁵

Struktura i sadržaj dodatnih izvještaja također su propisani obrascima koji su sastavni dio Pravilnika.

Leasing društva dužna su sastavljati godišnje i tromjesečne financijske i dodatne izvještaje a način popunjavanja propisala je HANFA. U tu svrhu HANFA je izdala uputu o popunjavanju predmetnih izvještaja. Za poslovnu godinu sa stanjem na 31. prosinca leasing društva sastavljaju godišnje financijske i dodatne izvještaje. Sa stanjem na 31. ožujka, 30. lipnja, 30. rujna i 31. prosinca tekuće godine leasing društva sastavljaju slijedeće izvještaje:

- Financijski izvještaji: Izvještaj o financijskom položaju i Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti,
- Dodatni izvještaji: Izvještaj o strukturi portfelja – operativni leasing, Izvještaj o strukturi portfelja – financijski leasing, Izvještaj o strukturi portfelja – zajmovi, Izvještaj o promjenama ispravka vrijednosti, Izvještaj o preuzetoj imovini i Izvještaj o kvaliteti portfelja.

¹⁵Pravilnik o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava (Narodne novine 41/16 i 132/17). Raspoloživo na www.hanfa.hr (pristupljeno 07.02.2020.)

S obzirom da su leasing društva obveznici revizije godišnji financijski izvještaji moraju biti revidirani od strane neovisnog ovlaštenog revizora.

Sukladno članku 20. ZOR-a obveznici revizije godišnjih financijskih izvještaja su godišnji financijski izvještaji i godišnji konsolidirani izvještaji subjekata od javnog interesa i velikih i srednjih poduzetnika koji nisu subjekti od javnog interesa.

„Pod revizijom financijskih izvješća razumijeva se provjera i ocjenjivanje godišnjih financijskih izvješća i godišnjih konsolidiranih financijskih izvješća, drugih financijskih izvješća te podataka i metoda primijenjenih prilikom njihova sastavljanja te na temelju toga, oblikovanje neovisnoga stručnog mišljenja o tome prikazuju li financijska izvješća u svim značajnim elementima istinit i fer prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja te novčanih tijekova u skladu s relevantnim standardima financijskog izvješćivanja i s bitnim propisima. Revizija financijskih izvještaja obuhvaća zakonsku reviziju i druge revizije financijskih izvješća.“¹⁶

4.1.1 Bilanca - Izvještaj o financijskom položaju

Bilanca je jedan od temeljnih financijskih izvještaja koje su trgovačka društva dužna sastavljati. Taj izvještaj prikazuje financijski položaj društva na određeni dan, odnosno prikazuje koja je to imovina kojom neko društvo raspolaže, koje je obveze to društvo preuzelo te daje podatak o vlasničkoj glavnici. Bilanca se sastoji od aktive (imovine) i pasive (obveze i kapital). Osnovno pravilo nalaže da pasiva i aktiva moraju biti uravnotežene odnosno iznos imovine mora odgovarati zbroju obveza i kapitala. Jedno od zlatnih pravila financiranja govori da dugotrajna imovina treba biti financirana iz dugoročnih izvora, dok kratkotrajna imovina treba biti financirana iz kratkotrajnih izvora. Također je poželjno da se dio kratkoročne imovine financira iz dugoročnih izvora.

¹⁶ Guzić, Š. (2019) Obveza revizije za 2019. godinu i izbor revizora. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Rujan 2019, str. 27. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)

„U razmatranju financijskog položaja posebno je važna struktura imovine, struktura obveza i kapitala, kao i njihova međusobna povezanost i uvjetovanost. Stoga bilanca, između ostalog, mora dati odgovore i na sljedeća pitanja:

1. Kakva je financijska snaga poduzeća?
2. Kakva je likvidnost?
3. Kakva je zaduženost poduzeća?
4. Kakva je horizontalna financijska struktura, tj. u kojem je omjeru imovina financirana iz vlastitih i tuđih izvora?
5. Kakav je položaj promatranog poduzeća u odnosu na prethodno razdoblje, u odnosu prema poduzećima slične djelatnosti itd.

Shodno nevedenom, može se zaključiti da bilanca predstavlja osnovnu podlogu za analizu financijskog položaja, za utvrđivanje slabosti i nedostataka u poslovanju te za predviđanje budućeg poslovanja. U razmatranju financijskog položaja posebno značajnu ulogu imaju veze i međuodnosi koji postoje između osnovnih elemenata bilance. Pri tome je osobito važna struktura imovine, obveza i kapitala, kao i međusobna povezanost i uvjetovanost pojedinih dijelova imovine i izvora imovine. To znači da je za kvalitetnu ocjenu financijskog položaja nužno poznavati osnovne oblike imovine i osnovne oblike izvora te imovine.“¹⁷

Izveštaj o financijskom položaju (bilanca) kod leasing društava nešto se razlikuje od one koju koriste ostala trgovačka društva u Republici Hrvatskoj. Elemente bilance za leasing društva propisuje HANFA, te ujedno daje uputu za popunjavanje iste. Postoji značajnija razlika u odnosu na bilancu ostalih trgovačkih društava i to u nekoliko elemenata. Materijalnu imovinu leasing društva čini imovina koja je dana u operativni leasing primateljima leasinga te je strukturirana po objektima leasinga koja se mogu dati u operativni leasing. To su: nekretnine, osobna vozila, gospodarska vozila, plovila, letjelice, postrojenja, strojevi, transportni uređaji i

¹⁷ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 93.-94.

oprema te neka ostala potencijalna imovina. Leasing društva u Republici Hrvatskoj najčešće financiraju nabavu osobnih i gospodarskih vozila, te postrojenja i opremu. Dugotrajna potraživanja nekog leasing društva čine, u najvećem dijelu, potraživanja po osnovi financijskog leasinga. Kod kratkotrajne imovine najznačajnija je razlika u potraživanjima koja se odnose na kratkotrajna potraživanja s osnova operativnog i financijskog leasinga.

Kod kapitala nema značajnijih odstupanja u odnosu na bilancu ostalih trgovačkih društava. Kod dugoročnih i kratkoročnih obveza leasing društva prikazuju, pored standardnih pozicija, još i obveze za predujmove, depozite i jamstva po osnovi leasinga.

4.1.2 Račun dobiti i gubitka - Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti odnosno račun dobiti i gubitka također je jedan od temeljnih financijskih izvještaja. Taj izvještaj prikazuje sve prihode i sve rashode koje je neko trgovačko društvo ostvarilo u nekom razdoblju. Razlika prihoda i rashoda predstavlja dobitak odnosno gubitak razdoblja. Osnovna razlika između bilance i računa dobiti i gubitka je u tome što bilanca daje pregled imovine, obveza i kapitala na određeni dan dok račun dobiti i gubitka prikazuje financijski rezultat poslovanja nekog trgovačkog društva u jednoj poslovnoj godini koja je u najčešće jednaka onoj kalendarskoj.

I kod ovog izvještaja imamo razliku u sadržaju odnosno elementima koje ovaj izvještaj sadrži u odnosu na ostala trgovačka društva u Republici Hrvatskoj. Sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu 1 (Prezentiranje financijskih izvještaja; dalje u tekstu: MRS 1), obveznici primjene MRS/MSFI-a, u obvezi su sve stavke prihoda i rashoda iskazivati u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za razdoblje kao jedinstvenom izvještaju. Također imaju mogućnost voditi dva odvojena izvještaja: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i Račun dobiti i gubitka. I u tom slučaju oba izvještaja moraju biti izrađena sukladno propisanoj strukturi i sadržaju navedenim u Pravilniku.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti sastoji se od dva dijela: računa dobiti i gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti.

Tablica 5: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

DIJELOVI IZVJEŠTAJA	ELEMENTI IZVJEŠTAJA	PRIKAZUJE UTJECAJ
1. Dio – račun dobiti i gubitka	Redovne aktivnosti koje utječu na stvaranje dobiti (prodaja proizvoda, prihod/rashod od kamata....)	Utjecaj menadžmenta (sposobnost menadžmenta)
2. Dio ostala sveobuhvatna dobit	Specifične naknadne procjene pozicija financijskih izvještaja (kao što su nerealizirani dobitci i gubitci zbog promjena vrijedosti financijske imovine...)	Utjecaj vanjskog okruženja (burze, inflacija...)

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 93.-94.

„Temeljem ovako strukturiranog izvještaja moguće je utvrditi način nastajanja i kvalitetu dobiti što je i temeljna pretpostavka za ocjenu uspješnosti i donošenje ispravnih odluka na temelju iskazane dobiti. Ovaj izvještaj uobičajeno sastavljaju velik poduzeća koja imaju složene transakcije, i u pravilu, velik udio financijske imovine.“¹⁸

Najznačajnija razlika računa dobiti i gubitka za leasing društva i onog za trgovačka društva koja posluju u realnom sektoru je u dijelu strukture prihoda i rashoda. Ovaj izvještaj kod leasing društava daje pregled prihoda, rashoda i rezultata po vrsti prihoda odnosno rashoda.

¹⁸ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 93.-94.

Slika 1: Izvještaj o sevoobuhvatnoj dobiti za leasing društva u Republici Hrvatskoj

RAČUN DOBITI I GUBITKA
A. PRIHODI OD KAMATA
B. RASHODI PO OSNOVI KAMATA
C. DOBIT / GUBITAK OD KAMATA
D. DOBIT / GUBITAK OD PROVIZIJA I NAKNADA
E. OSTALI POSLOVNI PRIHODI
F. OSTALI POSLOVNI RASHODI
G. DOBIT / GUBITAK IZ OSTALIH PRIHODA I RASHODA
H. DOBIT/ GUBITAK PRIJE TROŠKOVA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI ZA GUBITKE OD UMANJENJA
Troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja (troškovi vrijednosnog usklađenja)
I. DOBIT / GUBITAK PRIJE POREZA NA DOBIT
Porez na dobit
J. DOBIT / GUBITAK NAKON POREZA NA DOBIT

Izvor: FINA. URL: <http://www.fina.hr> (pristupljeno 13.02.2020.)

S obzirom da je prihod od kamata glavni (poslovni) prihod leasing društva taj podatak (rezultat tog segmenta) se nalazi u prvom dijelu izvještaja. Taj prihod je ostvaren s osnova kamata na financiranja putem financijskog leasinga. Rashodi od kamata se odnose na troškove financiranja koje ima leasing društvo na izvore financiranja (kreditni kod trećih osoba).

Drugi dio izvještaja odnosi se na rezultat s osnova prihoda i rashoda od provizija i naknada. Treći dio izvještaja prikazuje prihode odnosno rashode ostvarene s osnova operativnog leasinga. U zadnjem dijelu prikazani su troškovi ispravka vrijednosti, porez na dobit te ukupna dobit ili gubitak razdoblja.

4.1.3 Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima, kao jedan od temeljnih financijskih izvještaja, daje informaciju na koji način neko trgovačko društvo stvara novac i onda s njime raspolaže. Ovaj izvještaj koristi se i kod procjene solventnosti i likvidnosti nekog trgovačkog društva.

“Osnovna karakteristika Izvještaja o novčanim tokovima je da daje prikaz priljeva i odljeva novca i novčanih ekvivalenata tijekom jednoga obračunskog razdoblja odnosno izvještaj o novčanim tokovima pruža informacije o tome na koji način društvo stvara novac i kako ga troši, te podatke nije moguće saznati iz drugih financijskih izvještaja.”¹⁹

Izvještaj o novčanim tokovima daje podatke o primicima (priljevima) i izdacima (odljevima). Razlika između primitaka i izdataka naziva se novčani tok.

Kad govorimo o novcu govorimo o sredstvima koja se nalaze na svim računima nekog trgovačkog društva u banci (uključujući i depozite), te u blagajni tog istog trgovačkog društva. Novčani ekvivalenti su kratkoročna visoko likvidna ulaganja koja se mogu u roku kraćem od tri mjeseca od datuma sastavljanja bilance pretvoriti u svote novca, a da je pri tom rizik te promjene minimalan.

Tri su vrste novčanog toka:

1. Novčani tok iz poslovnih aktivnosti – odnosi se na aktivnosti vezane uz glavnu djelatnost i druge aktivnosti (koje nisu investicijske ili financijske) nekog trgovačkog društva. To mogu biti proizvodnja dobara, pružanje usluga ili trgovina. “Svota novčanih tokova koji su rezultat poslovnih aktivnosti ključni je pokazatelj razmjera u kojem je poslovanje subjekta stvorilo dostatne novčane tokove za otplatu zajmova, održavanje poslovne sposobnosti subjekta, plaćanje dividendi odnosno isplate udijela u dobitku te ostvarivanje novih ulaganja bez uporabe vanjskih izvora financiranja. S obzirom na to da su novčani tokovi od poslovnih aktivnosti nastali prvenstveno kao rezultat glavnih prihodovno-proizvodnih djelatnosti društva, oni najvećim dijelom nastaju u okviru

¹⁹ Vuk, J. (2019) Izvještaj o novčanim tokovima za 2019. godinu. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Siječanj 2020, str. 157. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 13.02.2020.)

transakcija i drugih poslovnih događaja koji se uzimaju u obzir pri utvrđivanju financijskog rezultata društva”²⁰

2. Novčani tok iz investicijskih aktivnosti – odnosi se na aktivnosti vezane uz investicijske i ulagačke aktivnosti nekog trgovačkog društva, a vezane su uz stjecanje ili otuđenje dugotrajne imovine (materijalna, nematerijalna i financijska imovina te dugotrajna potraživanja). “Ove je novčane tokove bitno izdvojeno objaviti, jer oni prikazuju veličinu nastalih izdataka za sredstva koja su namijenjena stvaranju budućeg prihoda i novčanih tokova jer dugotrajna imovina poduzetnika nije nabavljena za trgovanje nego za obavljanje djelatnosti. Stoga se u investicijske aktivnosti mogu klasificirati samo izdaci koji rezultiraju dugotrajnom imovinom u bilanci (izvještaju o novčanom položaju) društva.”²¹
3. Novčani tok iz financijskih aktivnosti – odnosi se na aktivnosti vezane uz financijske aktivnosti koje za posljedicu imaju promjenu u strukturi kapitala, te obveza nekog trgovačkog društva. “Financijske aktivnosti koje ne zahtijevaju uporabu novca ili novčanih ekvivalenata ne trebaju se uključiti u izvještaj o novčanim tokovima i treba ih objaviti u drugim financijskim izvještajima na način koji pruža sve relevantne informacije o tim aktivnostima. To se pravilo primjenjuje i na investicijske aktivnosti koje ne uzrokuju novčani tok.

Isplaćene dividende klasificiraju se kao financijski novčani tok s obzirom na to da predstavljaju trošak dobivanja financijskih resursa (zajmova i kredita). No, isplaćene dividende mogu se klasificirati kao poslovna aktivnost. Poduzetnik sam donosi odluku o načinu klasifikacije i pri tome treba biti dosljedan.”²²

Trgovačko društvo može sastavljati izvještaj o novčanim tokovima putem direktne ili indirektno metode.

²⁰ Vuk, J. (2019) Izvještaj o novčanim tokovima za 2019. godinu. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Siječanj 2020, str. 157. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 13.02.2020.)

²¹ Ibid, str. 158.

²² Ibid, str. 159.

Ove dvije metode razlikuju se jedino u dijelu koji se odnosi na prikaz poslovnih aktivnosti nekog trgovačkog društva. Sukladno MRS-u 7 trgovačkim društvima se sugerira sastavljanje ovog izvještaja putem direktne metode, jer ta metoda pruža informacije koje su korisne kod procjenjivanja budućih novčanih tokova, dok indirektna metoda ne pruža te informacije.

4.1.4 Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala dužni su sastavljati srednji i veliki poduzetnici, te subjekti od javnog interesa. Ovo je izvještaj u kojem se prikazuju promjene u kapitalu koje su nastale unutar dva obračunska razdoblja. Pod kapitalom se pri tom misli na sve stavke unutar pozicije kapitala te njihove promjene unutar dva obračunska razdoblja. Pod promjenom se misli na promjene između uloženog i zarađenog kapitala te izravne promjene u kapitalu.

Promjene koje izravno utječu na vrijednost kapitala su:

- “revalorizacija dugotrajne nematerijalne imovine,
- revalorizacija dugotrajne materijalne imovine,
- rezerve fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju,
- tekući i odgođeni porezi (dio)
- učinkovita zaštita novčanog toka
- promjene računovodstvenih politika
- ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja
- tečajna razlika s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje
- ostale promjene kapitala.”²³

²³ Cirkveni Filipović, T. (2020) Izvještaj o promjenama kapitala. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Siječanj 2020, str. 165. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 17.02.2020.)

“Zasigurno najznačajnija i najpoželjnija promjena na kapitalu vezana je uz nastanak zarade. Pored toga, na smanjenje mogu značajno utjecati i dividende koje se izglasavaju vlasnicima. Stoga se u izvještaju najčešće i prikazuju upravo ove najčešće i najznačajnije promjene.”²⁴

4.1.5 Bilješke uz financijske izvještaje

Iako se sastavljanju ovog financijskog izvještaja posvećuje najmanje vremena, on je uz bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku i izvještaj o promjenama kapitala, peti temeljni financijski izvještaj.

Sukladno MSFI-u bilješke uz financijske izvještaje moraju:

- (a) prezentirati informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama
- (b) objavljivati informacije koje nalažu MSFI a koje nisu prikazane drugdje u financijskim izvještajima i
- (c) pružati dodatne informacije koje nisu prezentirane drugdje u financijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg sastavnog dijela financijskih izvještaja.

Bilješke uz financijske izvještaje daju dodatnu informaciju o strukturi, iznosima i obilježjima određenih pozicija u preostala četiri temeljna izvještaja. Stoga je ovaj izvještaj vrlo koristan vanjskim korisnicima te treba biti napisan jasno, pregledno, stručno i kvalitetno. Kako nije posebno propisana forma ovog izvještaja, u praksi ima puno različito napisanih bilješki. Neki od njih daju i tabelarne i grafičke prikaze što dodatno pridonosi kvaliteti samih bilješki. Ukoliko su bilješke kvalitetno pripremljene i sama analiza nekog trgovačkog društva je kvalitetnija.

²⁴ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 131.

4.2 Rokovi i način dostave izvještaja za leasing društva u Republici Hrvatskoj

Godišnje financijske i dodatne izvještaje za tekuću godinu leasing društva dužna su dostaviti HANFA-i najkasnije do 30. travnja iduće godine.

Tromjesečne financijske i dodatne izvještaje, koji su navedeni u članku 4. točki 1. stavku 6. Pravilnika, leasing društva su dužna dostaviti najkasnije kako slijedi: sa stanjem 31.03. tekuće godine najkasnije do 20.04. tekuće godine, sa stanjem 30.06. tekuće godine najkasnije do 31.07. tekuće godine, sa stanjem 30.09. tekuće godine najkasnije do 31.10. tekuće godine i sa stanjem 31.12. tekuće godine najkasnije do 31.01. sljedeće godine.

Svi izvještaji dostavljaju se u elektroničkom obliku te moraju biti potpisani naprednim elektroničkim potpisom u skladu s tehničkom uputom koju je izdala HANFA.

4.3 Objava izvještaja za leasing društva u Republici Hrvatskoj

Sva leasing društva dužna su na svojoj internet stranici objaviti revidirane godišnje financijske izvještaje najmanje za zadnjih pet godina ili kraće ukoliko leasing društvo posluje kraće od pet godina. Rok za objavu izvještaja je šest mjeseci od isteka godine na koju se izvještaj odnosi.

5. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA OTP LEASING D.D.

Analiza financijskih izvještaja odnosno financijska analiza provodi se na financijskim izvještajima a prvenstveno na bilanci i računu dobiti i gubitka. Financijska analiza govori je li neko trgovačko društvo profitabilno, likvidno, koliko je zaduženo, posluje li ekonomično i rentabilno. Nakon što management dobije odgovore na ta pitanja može kvalitetno upravljati i donositi odluke koje su potrebne da bi neko trgovačko društvo ostvarivalo pozitivan trend u poslovanju.

„Uobičajena analitička sredstva i postupci koji se koriste pri provedbi analize financijskih izvještaja jesu:

- Komparativni financijski izvještaji koji omogućuju uočavanje promjena tijekom vremena (više obračunskih razdoblja) te uočavanje tendencija promjena pomoću serije indeksa
- Strukturni financijski izvještaji koji omogućuju uvid u strukturu
- Analiza pomoću pokazatelja
- Specijalizirane analize.“²⁵

5.1 Horizontalna analiza financijskih izvještaja društva OTP LEASING d.d.

Horizontalnom analizom nazivamo onu analizu koja omogućava uspoređivanje podataka kroz duže vremensko razdoblje (najmanje tri godine) kako bi se utvrdio razvoj i dinamika pojedinih pozicija u bilanci i računu dobiti i gubitka. Za prikaz dinamike koristi se bazni indeks odnosno određuje se jedna godina kao bazna. Ostale godine se uspoređuju s njom. Usporedbom dobivenih rezultata uočavaju se stavke u kojima su se dogodile značajnije promjene. Ukoliko je

²⁵ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 37.

ta promjena u negativnom smislu isto upućuje na probleme te daje signal da bismo trebali nešto poduzeti kako se društvo ne bi našlo pred bankrotom.

“Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilanca i računa dobiti i gubitka i promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća).

Predmet horizontalne analize, pored toga, mogu biti i odnosi bilančnih pozicija i računa dobiti i gubitka. Naime, ako se želi analizirati poslovanje s dinamičnog aspekta, tada pojedinačni podaci iz financijskih izvješća najčešće nisu dostatno informativni sve dok se ne usporede s odgovarajućim podacima iz proteklih razdoblja. Na primjer, neka performanca uspoređena s određenom kontrolnom mjerom ili s drugim tvrtkama može izgledati sasvim dobra ali promatrana u duljem razdoblju može pokazivati stalni trend nepovoljnog kretanja, što može značiti da bi za koju godinu mogla nastupiti kriza. Predviđanje moguće krize u poslovanju teško je, dakle, ostvariti ako se ne promatraju kretanja performanci u dužem razdoblju (za više uzastopnih godina).”²⁶

Financijske izvještaje Društva koji su predmet ove analize revidirao je ovlaštenu revizor Deloitte d.o.o. Zagreb (dalje u tekstu: Revizor Društva). Revizorsko mišljenje je pozitivno jer financijski izvještaji fer prezentiraju financijski položaj Društva, financijsku uspješnost Društva, te novčane tokove Društva sukladno MSFI.

Podloga za analizu su financijski izvještaji koje je Društvo predalo Financijskoj agenciji (dalje u tekstu: FINA) te su dostupni na portalu www.fina.hr. Navedeni financijski izvještaji su ujedno i predmet revizije koju je proveo Revizor Društva.

5.1.1 Horizontalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti

U nastavku se nalazi Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Društva na kojem je provedena horizontalna analiza, te rezultat provedene analize.

²⁶ Belak, V. (1995) Menadžersko računovodstvo. Zagreb: RRIF plus d.o.o., str. 93

Tablica 6: Horizontalna analiza Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti Društva

RAČUN DOBITI I GUBITKA	2016	2016/2015	2017	2017/2016	2018	2018/2017
A. PRIHODI OD KAMATA	36.672.500	n/a	55.022.900	50%	83.261.100	51%
1. Prihodi od kamata - financijski leasing	34.657.700	n/a	53.120.700	53%	81.451.900	53%
2. Prihodi od kamata - dani zajmovi	-	n/a	-	0%	-	0%
3. Ostali prihodi od kamata	2.014.800	n/a	1.902.200	-6%	1.809.200	-5%
B. RASHODI PO OSNOVI KAMATA	18.415.900	n/a	19.215.100	4%	23.477.400	22%
1. Kamatni rashodi za kredite primljene od domaćih banaka i financijskih institucija	100	n/a	349.400	349300%	1.654.200	373%
2. Kamatni rashodi za kredite primljene od ino banaka i financijskih institucija	18.415.800	n/a	18.843.300	2%	21.692.900	15%
3. Ostali kamatni rashodi	0	n/a	22.400	100%	130.300	482%
C. DOBIT / GUBITAK OD KAMATA	18.256.600	n/a	35.807.800	96%	59.783.700	67%
1. Prihodi od provizije i naknada	2.511.100	n/a	2.804.200	12%	5.035.500	80%
2. Rashodi za provizije i naknade	1.004.300	n/a	1.030.800	3%	1.206.600	17%
D. DOBIT / GUBITAK OD PROVIZIJA I NAKNADA	1.506.800	n/a	1.773.400	18%	3.828.900	116%
E. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	120.805.900	n/a	119.784.000	-1%	106.391.000	-11%
1. Prihod ostvaren po osnovi operativnog leasinga	115.358.500	n/a	110.594.200	-4%	99.941.800	-10%
2. Dobit od prodaje imovine – operativni leasing	0	n/a	0	0%	0	0%
3. Dobit od prodaje imovine – financijski leasing	0	n/a	0	0%	0	0%
4. Dobit od nadoknadivih troškova vezanih uz	0	n/a	17.000	100%	27.700	63%
5. Dobit od tečajnih razlika	2.959.900	n/a	1.769.400	-40%	172.300	-90%
6. Ostali prihodi	2.487.500	n/a	7.403.400	198%	6.249.200	-16%
F. OSTALI POSLOVNI RASHODI	123.432.300	n/a	137.180.000	11%	130.450.500	-5%
1. Gubitak od prodaje imovine – operativni leasing	1.969.500	n/a	1.395.500	-29%	2.998.200	115%
2. Gubitak od prodaje imovine – financijski leasing	500	n/a	173.500	34600%	129.100	-26%
3. Gubitak od nadoknadivih troškova vezanih uz leasing	1.876.200	n/a	0	-100%	0	0%
4. Gubitak od tečajnih razlika	0	n/a	0	0%	0	0%
5. Trošak amortizacije imovine u operativnom	91.625.700	n/a	90.784.000	-1%	83.220.200	-8%
6. Troškovi amortizacije ostale imovine	484.800	n/a	649.000	34%	893.200	38%
7. Troškovi osoblja	18.718.100	n/a	20.324.200	9%	24.535.400	21%
8. Opći i administrativni troškovi poslovanja	8.433.200	n/a	9.770.100	16%	12.851.000	32%
9. Ostali rashodi	324.300	n/a	14.083.700	4243%	5.823.400	-59%
G. DOBIT / GUBITAK IZ OSTALIH PRIHODA I RASHODA	- 2.626.400	n/a	- 17.396.000	562%	- 24.059.500	38%
H. DOBIT/ GUBITAK PRIJE TROŠKOVA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI ZA GUBITKE OD UMANJENJA	17.137.000	n/a	20.185.200	18%	39.553.100	96%
Troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja (troškovi vrijednosnog usklađenja)	1.604.500-	n/a	1.575.500-	-2%	6.594.400	-519%
I. DOBIT / GUBITAK PRIJE POREZA NA DOBIT	18.741.500	n/a	21.760.700	16%	32.958.700	51%
Porez na dobit	4.704.200	n/a	3.994.700	-15%	5.973.300	50%
J. DOBIT / GUBITAK NAKON POREZA NA DOBIT	14.037.300	n/a	17.766.000	27%	26.985.400	52%

Izvor: Prilagođeno prema: www.fina.hr (pristupljeno 25.01.2020.)

Društvo ostvaruje konstantan rast ukupnih prihoda u zadnje tri godine. Rast ukupnih prihoda u 2017. godini iznosio je 11%, a u 2018. godini 10%. Primjećuje se da Društvo ostvaruje rast prihoda od kamata (u 2017. godini 50%, a u 2018. godini 51%), dok ostali prihodi iz poslovanja

(u glavnini prihod od poslovnog najma) padaju (pad u 2017. godini iznosio je 1% a u 2018. godini 11%). Rashodi od kamata prate trend prihoda od kamata. Rast rashoda od kamata u 2017. godini iznosi 4%, a u 2018. godini 22%. Bez obzira na rast ovih rashoda, ukoliko u odnos stavimo prihode i rashode s osnova kamata, Društvo je ostvarilo pozitivan rezultat u tom dijelu. Rast dobiti od kamata u 2017. godini bio je 96% a u 2018. godini 67%.

Ostali poslovni rashodi (u glavnini rashod od poslovnog najma) u 2017. godini bilježe rast od 11%, dok je u 2018. godini ostvaren pad od 5%. Ukoliko stavimo u odnos ostale prihode i rashode (odnose se na poslovni (operativni) najam) Društvo je ovdje ostvarilo negativan rezultat koji se pogoršava u zadnje dvije godine. U 2017. godini značajnije je porasao, dok je u 2018. godini taj rast iznosio 38%.

Iz gore navedenog možemo zaključiti da Društvo povećava realizaciju financijskog leasinga u odnosu na operativni. Isti trend primjećuje se i na cjelokupnom leasing tržištu.

Ukoliko promatramo ukupnu dobit ona raste u zadnje dvije godine. U 2017. godini porasla je za 27% a u 2018. godini za 52%.

Tečajne razlike posljedica su ugovaranja poslova uz valutnu klauzulu vezanu uz euro (u početnim godinama i uz CHF) te svođenja obveza i potraživanja u kune za obračunski period. Društvo u zadnje tri godine ne ostvaruje gubitak od tečajnih razlika. S druge strane prihod od tečajnih razlika je u padu. Pad u 2017. godini iznosio je 40%, a u 2018. godini 90%.

S obzirom da iste mogu imati veliki utjecaj na konačni rezultat poslovanja, odnosno račun dobiti i gubitka, Društvo koristi hedge računovodstvenu zaštitu. Naime Društvo plasira operativni (poslovni) najam u kunama te onda ta zaduženja pretvara u EUR. Da bi moglo plasirati operativni leasing Društvo se zadužuje u EUR (kreditu u EUR). Kako društvo operativni leasing vodi u svojim knjigama kao materijalnu imovinu (ne kao financijsku) dolazi do razlike između stvarne ekonomske pozicije društva i financijskih izvještaja. Razlog tome je u činjenici da je nerealizirani dobitak/gubitak koji nastaje zbog revalorizacije kredita za financiranje operativnog leasinga u stvari zaštićen budućim otplatama glavnice operativnog leasinga od strane primatelja leasinga. Kako bi Društvo bolje upravljalo rizikom od tečajnih razlika, a koji rizik nastaje iz

ugovora o operativnom leasingu (te najamnine su preračunate u EUR sukladno ugovorenoj valutnoj klauzuli), Društvo primjenjuje računovodstvo zaštite (hedge) prema EUR za refinanciranje iz primljenih kredita. Ovakav način primjene računovodstvene zaštite u skladu je s MSFI 9. Visina računovodstvene zaštite je 40%.

Društvo ovu računovodstvenu zaštitu koristi od 01.01.2010. godine, a Revizor Društva smatra da je računovodstvo zaštite učinkovito.

5.1.2 Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju

U nastavku se nalazi Izvještaj o financijskom položaju Društva na kojem je provedena horizontalna analiza, te rezultat provedene analize.

Tablica 7: Horizontalna analiza Izvještaja o financijskom položaju Društva

AKTIVA	2016	2016/2015	2017	2017/2016	2018	2018/2017
A. DUGOTRAJNA IMOVINA	922.735.000	n/a	1.196.129.700	30%	1.570.746.300	31%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	647.500	n/a	1.113.000	72%	2.663.300	139%
II. MATERIJALNA IMOVINA	414.383.000	n/a	354.586.500	-14%	301.713.100	-15%
1. Materijalna imovina u pripremi (investicije u tijeku)	2.483.500	n/a		-100%	792.100	100%
2. Materijalna imovina dana u operativni leasing	411.080.100	n/a	353.740.000	-14%	299.439.800	-15%
2.1. Nekretnine		n/a		0%		0%
2.2. Osobna vozila	251.177.600	n/a	227.780.000	-9%	223.415.300	-2%
2.3. Gospodarska vozila	56.417.700	n/a	48.629.300	-14%	35.676.600	-27%
2.4. Plovila	57.976.600	n/a	54.808.800	-5%	28.671.900	-48%
2.5. Letjelice		n/a		0%		0%
2.6. Postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema	45.508.200	n/a	22.521.900	-51%	11.676.000	-48%
2.7. Ostalo		n/a		0%		0%
3. Ostala materijalna imovina	819.400	n/a	846.500	3%	1.481.200	75%
4. Imovina dana u najam i zakup		n/a		0%		0%
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA	0	n/a	29.380.000	100%	64.139.700	118%
1. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		n/a		0%	33.096.000	100%
2. Ulaganja u dugotrajne vrijednosne papire		n/a		0%		0%
3. Dani dugotrajni zajmovi		n/a		0%		0%
4. Dani dugotrajni depoziti		n/a		0%	10.600	100%
5. Ostala dugotrajna financijska imovina		n/a	29.380.000	100%	31.033.100	6%

IV. DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA	499.891.900	n/a	801.496.000	60%	1.189.360.000	48%
1. Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	474.431.200	n/a	761.586.600	61%	1.136.333.300	49%
2. Ostala dugotrajna potraživanja	25.460.700	n/a	39.909.400	57%	53.026.700	33%
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	7.812.600	n/a	9.554.200	22%	12.870.200	35%
B. KRATKOTRAJNA IMOVINA	283.450.000	n/a	413.445.300	46%	766.506.900	85%
I. ZALIHE	9.444.000	n/a	8.000.800	-15%	25.290.800	216%
II. KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA	258.110.900	n/a	403.152.800	56%	635.623.900	58%
1. Potraživanja po osnovi operativnog leasinga	7.208.400	n/a	4.464.700	-38%	2.768.400	-38%
2. Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	236.404.100	n/a	380.752.400	61%	604.704.000	59%
3. Potraživanja od države i drugih institucija	3.161.500	n/a	36.400	-99%	24.600	-32%
4. Ostala kratkotrajna potraživanja	11.336.900	n/a	17.899.300	58%	28.126.900	57%
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA	11.700	n/a	231.300	1877%	179.700	-22%
1. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		n/a		0%		0%
2. Ulaganja u kratkotrajne vrijednosne papire		n/a		0%		0%
3. Dani kratkotrajni zajmovi	11.700	n/a		-100%		0%
4. Dani kratkotrajni depoziti		n/a		0%		0%
5. Ostala kratkotrajna financijska imovina		n/a	231.300	100%	179.700	-22%
IV. NOVAC NA RAČUNU I BLAGAJNI	15.883.400	n/a	2.060.400	-87%	105.412.500	5016%
C. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA	5.160.100	n/a	5.965.300	16%	8.185.600	37%
UKUPNA AKTIVA	1.211.345.100	n/a	1.615.540.300	33%	2.345.438.800	45%
Aktivni izvanbilančni zapisi	452.812.400	n/a	5.441.576.900	1102%	7.737.573.500	42%
PASIVA	2016	2016/2015	2017	2017/2016	2018	2018/2017
A. KAPITAL I REZERVE	58.004.400	n/a	75.770.400	31%	99.200.600	31%
1. Temeljni kapital	8.212.000	n/a	8.212.000	0%	8.212.000	0%
1.1 U tome: u vlasništvu nerezidenata	7.390.900	n/a	7.390.900	0%	7.390.900	0%
2. Revalorizacijska rezerva	21.800	n/a	21.800	0%	21.800	0%
3. Ostale rezerve		n/a		0%		0%
4. Zadržana dobit / preneseni gubitak	35.733.300	n/a	49.770.600	39%	63.981.400	29%
5. Dobit / gubitak tekuće godine	14.037.300	n/a	17.766.000	27%	26.985.400	52%
B. REZERVIRANJA	338.600	n/a	807.100	138%	901.800	12%
C. DUGOROČNE OBVEZE	943.666.200	n/a	860.384.300	-9%	1.510.774.500	76%
1. Obveze za dugoročne kredite i zajmove ino banaka i financijskih institucija	916.572.100	n/a	781.204.500	-15%	1.370.238.000	75%
2. Obveze za dugoročne kredite i zajmove domaćih banaka i financijskih institucija	0	n/a	26.455.500	100%	94.061.000	256%
3. Obveze za predjmove po osnovi leasinga	0	n/a	0	0%	0	0%
4. Obveze za depozite i jamstva po osnovi leasinga	27.094.100	n/a	25.327.100	-7%	16.717.300	-34%
5. Obveze za izdane vrijednosne papire		n/a		0%		0%
6. Ostale dugoročne obveze		n/a	27.397.200	100%	29.758.200	9%
7. Odgođena porezna obveza		n/a		0%		0%

D. KRATKOROČNE OBVEZE	171.736.700	n/a	642.357.300	274%	695.223.900	8%
1. Obveze za kredite i zajmove ino banaka i finansijskih institucija	149.635.400	n/a	615.164.400	311%	641.011.500	4%
2. Obveze za kredite i zajmove domaćih banaka i finansijskih institucija	0	n/a	3.659.200	100%	11.693.400	220%
3. Obveze za kratkoročne vrijednosne papire		n/a		0%		0%
4. Obveze za predujmove po osnovi leasinga	6.976.900	n/a	7.699.700	10%	12.327.100	60%
5. Obveze za depozite i jamstva po osnovi leasinga	6.053.700	n/a	5.172.300	-15%	11.199.900	117%
6. Ostale kratkoročne obveze	9.070.700	n/a	10.661.700	18%	18.992.000	78%
E. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	37.599.200	n/a	36.221.200	-4%	39.338.000	9%
UKUPNO PASIVA	1.211.345.100	n/a	1.615.540.300	33%	2.345.438.800	45%
Pasivni izvanbilančni zapisi	452.812.400	n/a	5.441.576.900	1102%	7.737.573.500	42%

Izvor: Prilagođeno prema: www.fina.hr (pristupljeno 25.01.2020.)

U zadnje tri godine Društvo bilježi rast ukupne imovine. U 2017. godini rast je iznosio 33%, a u 2018. godini 45%.

Ukupna dugotrajna imovina raste oko 30% zadnje tri godine (u 2017. godini rast iznosi 30%, a u 2018. godini 31%). Dugotrajna materijalna imovina u 2017. godini bilježi pad od 14% odnosno 15% u 2018. godini. Najveći dio te imovine odnosi se na imovinu financiranu putem operativnog leasinga. Rast dugotrajne financijske imovine u 2017. godini iznosio je 100% a u 2018. godini 118%. U obje promatrane godine Društvo bilježi ostalu dugotrajnu financijsku imovinu koja se odnosi na potraživanja temeljem primjene računovodstvene zaštite (hedge). Rast u prošloj godini (118%) odnosi se na stjecanje 100%-tnog udjela u društvu SB leasing d.o.o. u likvidaciji.

Dugotrajna potraživanja su u 2017. godini porasla za 60% a u 2018. godini za 48%. Najveći dio tih potraživanja odnosi se na potraživanja po osnovi financijskog leasinga.

Kratkotrajna imovina porasla je za 46% u 2017. godini odnosno za 85% u 2018. godini. U 2017. godini zalihe su smanjene za 15% dok su u 2018. godini porasle za 216%. Zalihe se odnose na objekte leasinga koji su oduzeta primateljima leasinga zbog neplaćanja.

Ukupna kratkotrajna potraživanja bilježe rast u 2017. godini za 56% a u 2018. godini za 58%. Kratkotrajna potraživanja s osnova operativnog leasinga bilježe pad od 38% i u 2017. godini i

u 2018. godini, dok potraživanja s osnova financijskog leasinga bilježe rast od 61% (u 2017. godini) odnosno 59% (u 2018. godini). Ostala kratkotrajna potraživanja su u 2017. godini porasla za 58% a u 2018. godini za 57%. Ostala potraživanja se najvećim dijelom odnose na potraživanja za nabavu imovine, potraživanja od osiguravajućih društava te ostala potraživanja.

U 2017. godini pozicija plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata potraživanja bilježi rast od 16% a u 2018. godini 37%. Ova pozicija odnosi se na unaprijed plaćene troškove održavanja koji su uključeni u leasing naknadu, unaprijed plaćene troškove provizija posredovanja dobavljačima, unaprijed plaćeni troškovi auto osiguranja uključeni u leasing naknadu te prihod budućeg razdoblja.

Kapital je porasao za 31% u obje promatrane godine. Povećanje se odnosi na zadržavanje dobiti u Društvu.

Dugoročne obveze su porasle za 76% u 2018. godini (u 2017. godini pad od 9%) jer se Društvo dodatno zadužilo kako bi moglo plasirati svoje proizvode. Radi se o zaduženju kod OTP grupe (u Hrvatskoj i Mađarskoj).

Kratkoročne obveze su u 2017. godini povećane za 274%, dok su u 2018. godini porasle za svega 8%. Najveći dio kratkoročnih obveza odnosi se na kredite kod OTP grupe.

Pozicija odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja u 2017. godini bilježi pad od 4% dok u 2018. godini raste za 9%. Ova pozicija odnosi se na odgođeni prihod s osnova poslovnog najma, prihoda s osnova naknada za troškove obrade zahtjeva, te obračunate troškove godišnjih premija i bonusa zaposlenicima i Upravi.

Aktivni i pasivni izvanbilančni zapisi većinom se odnose na primljene instrumente osiguranja i police osiguranja objekata leasinga po ugovorima o leasingu koji su sklopljeni s primateljima leasinga. Radi se o zadužnicama i policama osiguranja koje glase na vrijednost sklopljenog ugovora (nabavna vrijednost).

5.2 Vertikalna analiza financijskih izvještaja društva OTP LEASING d.d.

5.2.1 Vertikalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti

Vertikalna analiza bavi se promatranjem strukture financijskih izvještaja u jednoj godini. Ova analiza provodi se temeljem strukturnih financijskih izvještaja na način da se ukupna aktiva i pasiva odnosno ukupni prihodi izjednače sa 100 te se pojedine pozicije iskazuju kao udio (postotak) u ukupnoj aktivni i pasivi odnosno ukupnim prihodom.

„Pri provedbi vertikalne analize bilance i interpretaciji rezultata, potrebno je obratiti pozornost na izvore financiranja (udio kapitala, kratkoročnih i dugoročnih obveza u ukupnoj pasivi) i na strukturu imovine (udio kratkotrajne i dugotrajne imovine u ukupnoj aktivni). U računu dobiti i gubitka najčešće se ukupni prihodi izjednačavaju sa 100, a kod izvještaja o novčanom toku se kao usporedna veličina uzima visina ostvarenih ukupnih primitaka u promatranom razdoblju.“²⁷

U nastavku se nalazi Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti na temelju kojeg je prikazana vertikalna analiza:

²⁷ Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski pregled*, 63(7-8), str.450.-451. Raspoloživo na URL <https://hrcak.srce.hr/86495> (pristupljeno 06.05.2020. godine)

Tablica 8: Vertikalna analiza Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti Društva

RAČUN DOBITI I GUBITKA	2016	2016/2015	2017	2017/2016	2018	2018/2017
A. PRIHODI OD KAMATA	36.672.500	23%	55.022.900	31%	83.261.100	43%
1. Prihodi od kamata - financijski leasing	34.657.700	22%	53.120.700	30%	81.451.900	42%
2. Prihodi od kamata - dani zajmovi	-	0%	-	0%	-	0%
3. Ostali prihodi od kamata	2.014.800	1%	1.902.200	1%	1.809.200	1%
B. RASHODI PO OSNOVI KAMATA	18.415.900	12%	19.215.100	11%	23.477.400	12%
1. Kamatni rashodi za kredite primljene od domaćih banaka i financijskih institucija	100	0%	349.400	0%	1.654.200	1%
2. Kamatni rashodi za kredite primljene od ino banaka i financijskih institucija	18.415.800	12%	18.843.300	11%	21.692.900	11%
3. Ostali kamatni rashodi	0	0%	22.400	0%	130.300	0%
C. DOBIT / GUBITAK OD KAMATA	18.256.600	11%	35.807.800	20%	59.783.700	31%
1. Prihodi od provizije i naknada	2.511.100	2%	2.804.200	2%	5.035.500	3%
2. Rashodi za provizije i naknade	1.004.300	1%	1.030.800	1%	1.206.600	1%
D. DOBIT / GUBITAK OD PROVIZILJA I NAKNADA	1.506.800	1%	1.773.400	1%	3.828.900	2%
E. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	120.805.900	76%	119.784.000	67%	106.391.000	55%
1. Prihod ostvaren po osnovi operativnog leasinga	115.358.500	72%	110.594.200	62%	99.941.800	51%
2. Dobit od prodaje imovine – operativni leasing	0	0%	0	0%	0	0%
3. Dobit od prodaje imovine – financijski leasing	0	0%	0	0%	0	0%
4. Dobit od nadoknadivih troškova vezanih uz leasing	0	0%	17.000	0%	27.700	0%
5. Dobit od tečajnih razlika	2.959.900	2%	1.769.400	1%	172.300	0%
6. Ostali prihodi	2.487.500	2%	7.403.400	4%	6.249.200	3%
F. OSTALI POSLOVNI RASHODI	123.432.300	77%	137.180.000	77%	130.450.500	67%
1. Gubitak od prodaje imovine – operativni leasing	1.969.500	1%	1.395.500	1%	2.998.200	2%
2. Gubitak od prodaje imovine – financijski leasing	500	0%	173.500	0%	129.100	0%
3. Gubitak od nadoknadivih troškova vezanih uz leasing	1.876.200	1%	0	0%	0	0%
4. Gubitak od tečajnih razlika	0	0%	0	0%	0	0%
5. Trošak amortizacije imovine u operativnom leasingu	91.625.700	57%	90.784.000	51%	83.220.200	43%
6. Troškovi amortizacije ostale imovine	484.800	0%	649.000	0%	893.200	0%
7. Troškovi osoblja	18.718.100	12%	20.324.200	11%	24.535.400	13%
8. Opći i administrativni troškovi poslovanja	8.433.200	5%	9.770.100	6%	12.851.000	7%
9. Ostali rashodi	324.300	0%	14.083.700	8%	5.823.400	3%
G. DOBIT / GUBITAK IZ OSTALIH PRIHODA I RASHODA	- 2.626.400	-2%	- 17.396.000	-10%	- 24.059.500	-12%
H. DOBIT/ GUBITAK PRIJE TROŠKOVA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI ZA GUBITKE OD UMANJENJA	17.137.000	11%	20.185.200	11%	39.553.100	20%
Troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja	1.604.500-	-1%	1.575.500-	-1%	6.594.400	3%
I. DOBIT / GUBITAK PRIJE POREZA NA DOBIT	18.741.500	12%	21.760.700	12%	32.958.700	17%
Porez na dobit	4.704.200	3%	3.994.700	2%	5.973.300	3%
J. DOBIT / GUBITAK NAKON POREZA NA DOBIT	14.037.300	9%	17.766.000	10%	26.985.400	14%
UKUPNI PRIHODI	159.989.500	100%	177.611.100	100%	194.687.600	100%
UKUPNI RASHODI	142.852.500	89%	157.425.900	89%	155.134.500	80%

Izvor: Prilagođeno prema: www.fina.hr (pristupljeno 25.01.2020.)

Veći dio prihoda ostvaren je s osnova prihoda od poslovnog najma: u 2016. godini 76%, u 2017. godini 67% i u 2018. godini 55%. Kako je već ranije navedeno prihod od kamata raste kroz godine. U 2016. godini 22% prihoda se odnosilo na prihod od kamata, u 2017. godini 31% a u 2018. godini 42%.

Najveći dio poslovnih rashoda odnosi se na trošak amortizacije imovine u poslovnom najmu, u 2016. godini 57%, u 2017. godini 51%, a u 2018. godini 41%. Razlog smanjenja troškova amortizacije također je povezan sa činjenicom da se povećava udio financiranja putem financijskog leasinga.

U 2016. godini troškovi osoblja predstavljali su 12% ukupnih prihoda, u 2017. godini 11%, a u 2018. godini 13%. Troškovi osoblja odnose se na neto plaće, poreze i doprinose na plaće, te bonuse/stimulacije zaposlenika. Na kraju 2018. godine u Društvu je bilo 105 zaposlenih (na kraju 2017. godine 87 zaposlenih). Povećanje broja zaposlenih u najvećem dijelu je rezultat akvizicije društva SB leasing d.o.o. u likvidaciji.

Opći i administrativni troškovi poslovanja u 2016. godini predstavljali su 5% ukupnih prihoda, u 2017. godini 6% a u 2018. godini 7%. Blago povećanje ovih troškova odnosi se na troškove intelektualnih usluga što se odnosi na troškove dodatnih poslova revizije koje je zahtijevao vlasnik (dogovoreni postupci s ciljem provjere usklađenosti s financijskim, računovodstvenim i regulatornim pitanjima).

Društvo je u 2016. godini ostvarilo neto dobit od 12%, u 2017. godini od 12% dok je u 2018. godini neto dobit iznosila 17%.

Troškovi ispravka vrijednosti odnose se većinom na dobitak/gubitak od umanjenja vrijednosti potraživanja po financijskom leasingu, te dobitak/gubitak od ukidanja od umanjenja vrijednosti vozila i opreme u sklopu poslovnog najma.

Stopa poreza na dobit iznosi 18%.

Bruto dobit raste kroz godine, u 2016. godini bila je 9%, u 2017. godini 10% i u 2018. godini 14%.

5.2.2 Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju

U nastavku se nalazi Izvještaj o financijskom položaju Društva na kojem je provedena vertikalna analiza, te rezultat provedene vertikalne analize.

Tablica 9: Vertikalna analiza Izvještaja o financijskom položaju

AKTIVA	2016	2016/2015	2017	2017/2016	2018	2018/2017
A. DUGOTRAJNA IMOVINA	922.735.000	76%	1.196.129.700	74%	1.570.746.300	67%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	647.500	0%	1.113.000	0%	2.663.300	0%
II. MATERIJALNA IMOVINA	414.383.000	34%	354.586.500	22%	301.713.100	13%
1. Materijalna imovina u pripremi	2.483.500	0%		0%	792.100	0%
2. Materijalna imovina dana u operativni leasing	411.080.100	34%	353.740.000	22%	299.439.800	13%
2.1. Nekretnine		0%		0%		0%
2.2. Osobna vozila	251.177.600	21%	227.780.000	14%	223.415.300	10%
2.3. Gospodarska vozila	56.417.700	5%	48.629.300	3%	35.676.600	2%
2.4. Plovila	57.976.600	5%	54.808.800	3%	28.671.900	1%
2.5. Letjelice		0%		0%		0%
2.6. Postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema	45.508.200	4%	22.521.900	1%	11.676.000	0%
2.7. Ostalo		0%		0%		0%
3. Ostala materijalna imovina	819.400	0%	846.500	0%	1.481.200	0%
4. Imovina dana u najam i zakup		0%		0%		0%
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA	0	0%	29.380.000	2%	64.139.700	3%
1. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		0%		0%	33.096.000	1%
2. Ulaganja u dugotrajne vrijednosne papire		0%		0%		0%
3. Dani dugotrajni zajmovi		0%		0%		0%
4. Dani dugotrajni depoziti		0%		0%	10.600	0%
5. Ostala dugotrajna financijska imovina		0%	29.380.000	2%	31.033.100	1%
IV. DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA	499.891.900	41%	801.496.000	50%	1.189.360.000	51%
1. Potraživanja po osnovi financijskog	474.431.200	39%	761.586.600	47%	1.136.333.300	48%
2. Ostala dugotrajna potraživanja	25.460.700	2%	39.909.400	2%	53.026.700	2%
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	7.812.600	1%	9.554.200	1%	12.870.200	1%
B. KRATKOTRAJNA IMOVINA	283.450.000	23%	413.445.300	26%	766.506.900	33%
I. ZALIHE	9.444.000	1%	8.000.800	0%	25.290.800	1%
II. KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA	258.110.900	21%	403.152.800	25%	635.623.900	27%
1. Potraživanja po osnovi operativnog	7.208.400	1%	4.464.700	0%	2.768.400	0%
2. Potraživanja po osnovi financijskog	236.404.100	20%	380.752.400	24%	604.704.000	26%
3. Potraživanja od države i drugih institucija	3.161.500	0%	36.400	0%	24.600	0%
4. Ostala kratkotrajna potraživanja	11.336.900	1%	17.899.300	1%	28.126.900	1%
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA	11.700	0%	231.300	0%	179.700	0%
1. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		0%		0%		0%
2. Ulaganja u kratkotrajne vrijednosne papire		0%		0%		0%
3. Dani kratkotrajni zajmovi	11.700	0%		0%		0%
4. Dani kratkotrajni depoziti		0%		0%		0%
5. Ostala kratkotrajna financijska imovina		0%	231.300	0%	179.700	0%
IV. NOVAC NA RAČUNU I BLAGAJNI	15.883.400	1%	2.060.400	0%	105.412.500	4%
C. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	5.160.100	0%	5.965.300	0%	8.185.600	0%
UKUPNA AKTIVA	1.211.345.100	100%	1.615.540.300	100%	2.345.438.800	100%
Aktivni izvanbilančni zapisi	452.812.400	37%	5.441.576.900	337%	7.737.573.500	330%

PASIVA	2016	2016/2015	2017	2017/2016	2018	2018/2017
A. KAPITAL I REZERVE	58.004.400	5%	75.770.400	5%	99.200.600	4%
1. Temeljni kapital	8.212.000	1%	8.212.000	1%	8.212.000	0%
1.1 U tome: u vlasništvu nerezidenata	7.390.900	1%	7.390.900	0%	7.390.900	0%
2. Revalorizacijska rezerva	21.800	0%	21.800	0%	21.800	0%
3. Ostale rezerve		0%		0%		0%
4. Zadržana dobit / preneseni gubitak	35.733.300	3%	49.770.600	3%	63.981.400	3%
5. Dobit / gubitak tekuće godine	14.037.300	1%	17.766.000	1%	26.985.400	1%
B. REZERVIRANJA	338.600	0%	807.100	0%	901.800	0%
C. DUGOROČNE OBVEZE	943.666.200	78%	860.384.300	53%	1.510.774.500	64%
1. Obveze za dugoročne kredite i zajmove ino banaka i financijskih institucija	916.572.100	76%	781.204.500	48%	1.370.238.000	58%
2. Obveze za dugoročne kredite i zajmove domaćih banaka i financijskih institucija	0	0%	26.455.500	2%	94.061.000	4%
3. Obveze za predujmove po osnovi leasinga	0	0%	0	0%	0	0%
4. Obveze za depozite i jamstva po osnovi leasinga	27.094.100	2%	25.327.100	2%	16.717.300	1%
5. Obveze za izdane vrijednosne papire		0%		0%		0%
6. Ostale dugoročne obveze		0%	27.397.200	2%	29.758.200	1%
7. Odgođena porezna obveza		0%		0%		0%
D. KRATKOROČNE OBVEZE	171.736.700	14%	642.357.300	40%	695.223.900	30%
1. Obveze za kredite i zajmove ino banaka i financijskih institucija	149.635.400	12%	615.164.400	38%	641.011.500	27%
2. Obveze za kredite i zajmove domaćih banaka i financijskih institucija	0	0%	3.659.200	0%	11.693.400	0%
3. Obveze za kratkoročne vrijednosne papire		0%		0%		0%
4. Obveze za predujmove po osnovi leasinga	6.976.900	1%	7.699.700	0%	12.327.100	1%
5. Obveze za depozite i jamstva po osnovi leasinga	6.053.700	0%	5.172.300	0%	11.199.900	0%
6. Ostale kratkoročne obveze	9.070.700	1%	10.661.700	1%	18.992.000	1%
E. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	37.599.200	3%	36.221.200	2%	39.338.000	2%
UKUPNO PASIVA	1.211.345.100	100%	1.615.540.300	100%	2.345.438.800	100%
Pasivni izvanbilančni zapisi	452.812.400	37%	5.441.576.900	337%	7.737.573.500	330%

Izvor: Prilagođeno prema: www.fina.hr (pristupljeno 25.01.2020.)

Udio dugotrajne materijalne imovine u ukupnoj imovini smanjuje se zadnje tri godine, međutim ne značajno. Taj udio je u 2016. godini iznosio 76%, u 2017. godini 74%, a u 2018. godini 67%. Smanjenje je uzrokovano smanjenjem udjela imovine dane u operativni leasing. U 2016. godini udio imovine dane u operativni leasing bila je 34%, u 2017. godini 22%, a u 2018. godini 13%.

Dugotrajna potraživanja većinom se odnose na potraživanja po osnovi financijskog leasinga (u 2016. godini 41% ukupne imovine, u 2017. godini 50%, a u 2018. godini 51%).

Kratkotrajna imovina čini 33% ukupne imovine. U 2018. godini najveći udio u kratkotrajnoj imovini imaju potraživanja po osnovi financijskog leasinga (u 2016. godini 20%, u 2017. godini 24%).

U 2018. godini udio kapitala u ukupnoj imovini iznosio je 4% (u 2016. godini i 2017. godini bio je 5%). Temeljni upisani kapital iznosi 8.212.000,00 kuna od čega je 90% (u bilanci knjiženo na poziciji u vlasništvu nerezidenta) u vlasništvu Merkantil bank Zrt, a 10% je u vlasništvu OTP banke.

Dugoročne obveze predstavljaju 64% ukupne imovine (u 2016. godini 78% a u 2017. godini 53%). Najveći dio dugoročnih obveza, 58%, odnosi se na dugoročne kredite (u 2016. godini 76%, u 2017. godini 48%). Radi se o kreditima koje Društvo koristi kod tri banke unutar OTP grupe (OTP Banka Hrvatska d.d., OTP Financing Malta Company LTD. i Merkantil bank Zrt).

Kratkoročne obveze čine 30% ukupne imovine (u 2016. godini 78% a u 2017. godini 53%). Najveći dio kratkoročnih obveza, 27%, odnosi se na kratkoročne kredite (u 2016. godini 12%, u 2017. godini 38%). Radi se o kreditima koje Društvo koristi kod tri banke unutar OTP grupe (OTP Banka Hrvatska d.d., OTP Financing Malta Company LTD. i Merkantil bank Zrt).

6. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA TEMELJU POKAZATELJA ZA DRUŠTVO OTP LEASING D.D.

Financijski pokazatelji su racionalni brojevi koji su rezultat odnosa dvije ili više ekonomskih veličina koje se uglavnom dijele jedna sa drugom. Izračuni se provode radi jednostavnijeg pregleda informacija o poslovanju trgovačkih društava. Informacije za izračun se dobivaju iz financijskih izvještaja trgovačkih društava i cijena dionica na tržištima kapitala.

“Pokazatelji su omjeri između dvije stavke iz istog ili različitih financijskih izvještaja (npr. bilance i računa dobitka i gubitka) te njihove vrijednosti predstavljaju indikatore tj. “detektore” lošeg ili dobrog stanja u raznim kategorijama poslovanja. Skup vrijednosti indikatora proizvodi “dijagnostiku” poslovanja društva kao informacijsku podlogu potrebnu za donošenje određenih menadžerskih odluka. Osim interne upotrebe, dijagnostika je korisna i za ostale (eksterne) korisnike financijskih izvještaja, kao što su kreditori, sadašnji i potencijalni investitori, ali i svi ostali poslovni partneri koji sudjeluju i ovise o poslovnom i financijskom stanju društva (kupci i dobavljači). Osim upotrebe pokazatelja za “dijagnozu” uspješnosti poslovanja, vrlo je važna njihova upotreba za procjenu kreditnog rizika ili rizika insolventnosti. U tom kontekstu pokazatelji predstavljaju faktore rizika odnosno financijske ili računovodstvene omjere (engl. financial or accounting ratios) koji različitom snagom utječu na vjerojatnost insolventnosti. Metode ocjene kreditnog rizika najčešće se zasnivaju na metodi scoringa koja odabranim pokazateljima dodjeljuje određenu ocjenu (score), a njihov zbroj predstavlja ukupnu kreditnu ocjenu na definiranoj skali razreda rizika.”²⁸

Uzimajući u obzir vremensku dimenziju, postoje dvije skupine pokazatelja. Jedna skupina obuhvaća razmatranje poslovanja unutar određenog vremenskog razdoblja razdoblja (1 godine) i temelji se na podacima iz računa dobiti i gubitka. Druga skupina odnosi se na točno određeni

²⁸ Jašić, T. (2017) Analiza poslovanja i kreditne sposobnosti društva putem financijskih pokazatelja. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Listopad 2017, str. 134. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 14.02.2020.)

trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i ukazuje na financijski položaj trgovačkog društva u tom trenutku.

“Financijske pokazatelje potrebno je utvrditi, odnosno izračunati kako bi se dobila informacijska podloga potrebna za donošenje određenih odluka. Sami za sebe ne govore mnogo, već je, da bi se donio kvalitetan sud o veličini pokazatelja, potrebno usporediti te pokazatelje s određenim standardnim veličinama.”²⁹

6.1 Pokazatelji likvidnosti

Najčešće se likvidnost definira kao sposobnost da se kratkoročno sredstvo iz nekog oblika pretvori u novac. Prema drugoj definiciji likvidnost je u novcu iskazana snaga raspolaganja dobrima i uslugama. Može se općenito zaključiti da je likvidnost svojstvo sredstava (kratkotrajne imovine) koji se mogu pretvoriti u gotovinu dostatnu za pokriće preuzetih kratkoročnih obveza. Ako trgovačko društvo nije likvidno ono posluje sa poteškoćama i nema dovoljno sredstava za nabavu sirovina, materijala, za isplatu plaća i pokrivanje drugih obveza.

Tablica 10: Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + potraživanja	kratkoročne obveze
koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapital + dugoročne obveze

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 46.

²⁹ Horvat Jurec, K. (2011) Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Srpanj 2011, str. 17. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 09.05.2020.)

Pokazatelje likvidnosti kod leasing društava moguće je izračunati na isti način kao i kod bilo kojeg drugog trgovačkog društva. Kod djelatnosti leasinga postoji specifičnost u dijelu da se posao leasinga gotovo u potpunosti oslanja na tuđe izvore financiranja, a što onda znači da leasing društva imaju relativno visok udio kratkoročnih obveza. Rjetka su leasing društva koja imaju pokazatelje likvidnosti unutar preporučenih vrijednosti.

Tablica 11: Pokazatelji likvidnosti Društva za razdoblje od 2016.-2018.

	2016	2017	2018
koeficijent trenutne likvidnosti	0,09	0,00	0,15
koeficijent ubrzane likvidnosti	1,51	0,60	1,03
koeficijent tekuće likvidnosti	1,65	0,64	1,10
koeficijent financijske stabilnosti	0,92	1,28	0,98

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

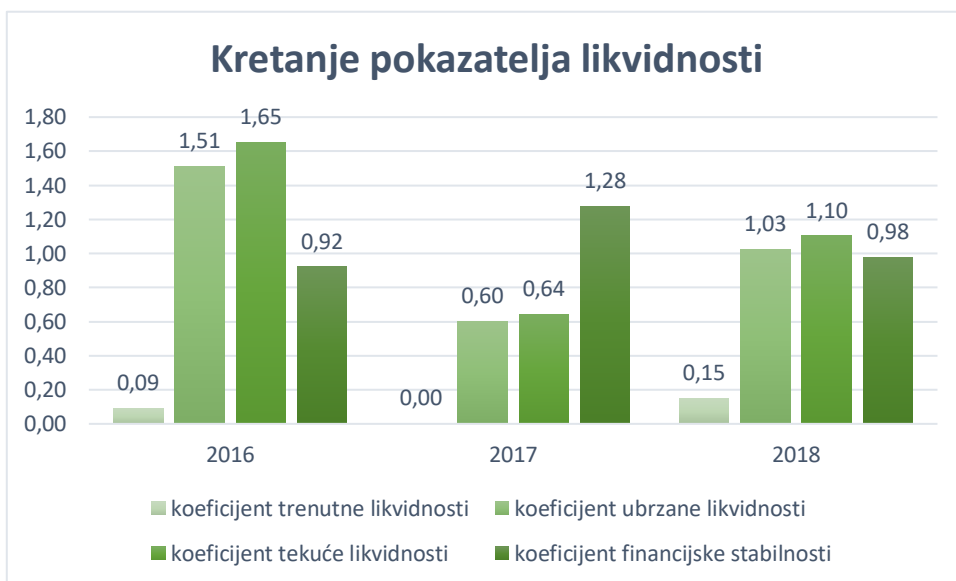
Koeficijent trenutne likvidnosti raste zadnje tri godine te je u 2018. godini na zadovoljavajućoj razini.

Koeficijent ubrzane likvidnosti pao je u 2017. godini, međutim u 2018. godini bilježi rast. Iako je na donjoj granici prihvatljivosti.

Koeficijent tekuće likvidnosti trebao bi biti bar dva, međutim ukoliko je veći od jedan ne bi trebalo biti problema s podmirivanjem obveza. Što je ovaj pokazatelj veći to je veća sigurnost da će neko društvo moći izvršiti sve svoje tekuće obveze. Koeficijent tekuće likvidnosti Društva nije na zadovoljavajućoj razini u 2017. godini, međutim u 2018. godini zabilježen je rast ovog pokazatelja, što znači da Društvo može podmirivati svoje kratkoročne obveze.

Koeficijent financijske stabilnosti trebao bi biti manji od jedan. U 2016. godini i 2017. godini ovaj pokazatelj nije bio zadovoljavajući. Međutim u 2018. godini iznosi 0,98 što je zadovoljavajuće.

Grafikon 2: Kretanje pokazatelja likvidnosti za Društvo

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

6.2 Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti mjere razinu do koje društvo financira svoju imovinu iz tuđih izvora. Pokazateljem zaduženosti pokazuje se u kojoj se mjeri jedno trgovačko društvo zadužilo kod trećih osoba.

Faktor zaduženosti uvjetno odražava broj godina potrebnih za pokriće postojećih obveza ako se poslovanje nastavi s jednakim pozitivnim rezultatima. Njegova gornja granica je 5 godina, što znači da ukoliko je ovaj pokazatelj veći od pet isto ukazuje da je neko društvo prezaduženo.

Stupanj pokrića I i II ukazuju na pokriće dugotrajne imovine kapitalom (stupanj pokrića I) odnosno kapitalom uvećanom za dugoročne obveze (stupanj pokrića II). Ukoliko je vrijednost pokazatelja stupanj pokrića II veća od 1 znači da je dio dugoročnih izvora iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine.

Tablica 12: Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
koeficijent vlastitog financiranja	kapital	ukupna imovina
koeficijent financiranja	ukupne obveze	kapital
pokriće troškova kamata	dobit prije poreza i kamata	kamate
faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija
stupanj pokrića I	kapital	dugotrajna imovina
stupanj pokrića II	kapital + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 49.

Pokazatelje zaduženosti također je moguće izračunati i kod društava koje posluju unutar leasing sektora. Kod leasing društava glavna djelatnost je davanje u najam pa je razina tuđih sredstava visoka. Stoga su pokazatelji zaduženosti visoki i kod Društva. Međutim možemo reći da je to u skladu s prirodom djelatnosti leasinga.

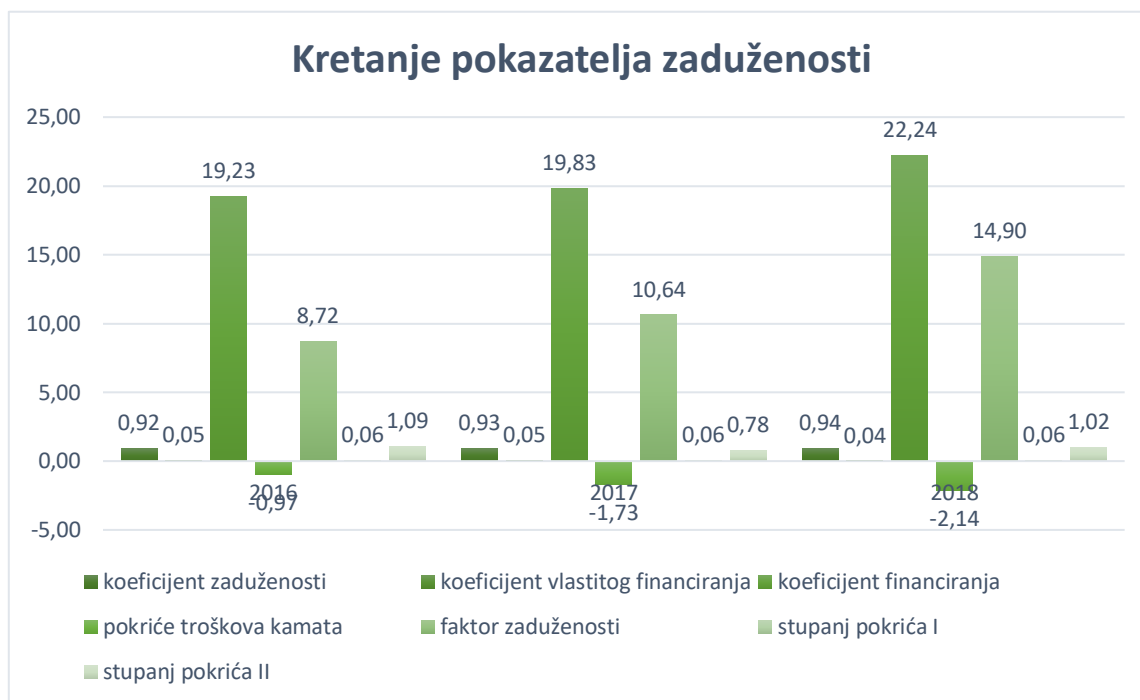
Tablica 13: Pokazatelji zaduženosti Društva

	2016	2017	2018
koeficijent zaduženosti	0,92	0,93	0,94
koeficijent vlastitog financiranja	0,05	0,05	0,04
koeficijent financiranja	19,23	19,83	22,24
pokriće troškova kamata	-0,97	-1,73	-2,14
faktor zaduženosti	8,72	10,64	14,90
stupanj pokrića I	0,06	0,06	0,06
stupanj pokrića II	1,09	0,78	1,02

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

Kao što je već navedeno koeficijent zaduženosti nije na zadovoljavajućem nivou. Udio vlastitog financiranja je minimalan. Ostali pokazatelji u ovoj kategoriji prate navedeni trend.

Grafikon 3: Kretanje pokazatelja zaduženosti za Društvo

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

6.3 Pokazatelji aktivnosti

Koeficijenti obrtaja ili pokazatelji aktivnosti pružaju informacije o brzini cirkulacije imovine u poslovanju nekog trgovačkog društva. Što je veća dobivena vrijednost to je bolje za poslovanje.

Tablica 14: Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina
koeficijent obrta potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja
koeficijent naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 51.

Kad govorimo o pokazateljima aktivnosti za leasing društva, možemo izračunati koeficijente obrtaja ukupne imovine i kratkotrajne imovine. Zbog specifičnosti djelatnosti unutar koje posluju leasing društva pokazatelji koji se odnose na koeficijent obrtaja potraživanja i koeficijent obrtaja zaliha nisu primjenjivi.

Tablica 15: Pokazatelji aktivnosti Društva

NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018
koeficijent obrta ukupne imovine	0,11	0,11	0,08
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	0,56	0,43	0,25

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

Koeficijent obrtaja ukupne imovine manji je od jedan što znači da na jednu kunu imovine dolazi manje od jedne kune prihoda. Isto je slučaj i sa koeficijentom obrtaja kratkotrajne imovine. Manji je od jedan što znači da na jednu kunu kratkotrajne imovine dolazi manje od jedne kune prihoda.

Grafikon 4: Kretanje pokazatelja aktivnosti za Društvo

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

6.4 Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos rashoda i prihoda, odnosno mjere koliko prihoda se ostvaruje po jedinici rashoda. Da bi poduzeće poslovalo uspješno vrijednost ovog pokazatelja mora pokazivati vrijednost veću od 1.

Tablica 16: Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
ekonomičnost poslovanja (prodaje)	prihodi od prodaje	rashodi prodaje
ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 52.

Kod leasing djelatnosti, osim pokazatelja ekonomičnosti ukupnog poslovanja moramo promatrati i odnos prihoda i rashoda od kamata (ekonomičnost financiranja) jer je prihod s osnova kamata praktički glavni prihod koje ostvaruje neko leasing društvo. Kod ekonomičnosti poslovanja promatramo odnos ostalih prihoda i rashoda koji se odnose na prihod od operativnog leasinga odnosno rashod od operativnog leasinga te amortizaciju.

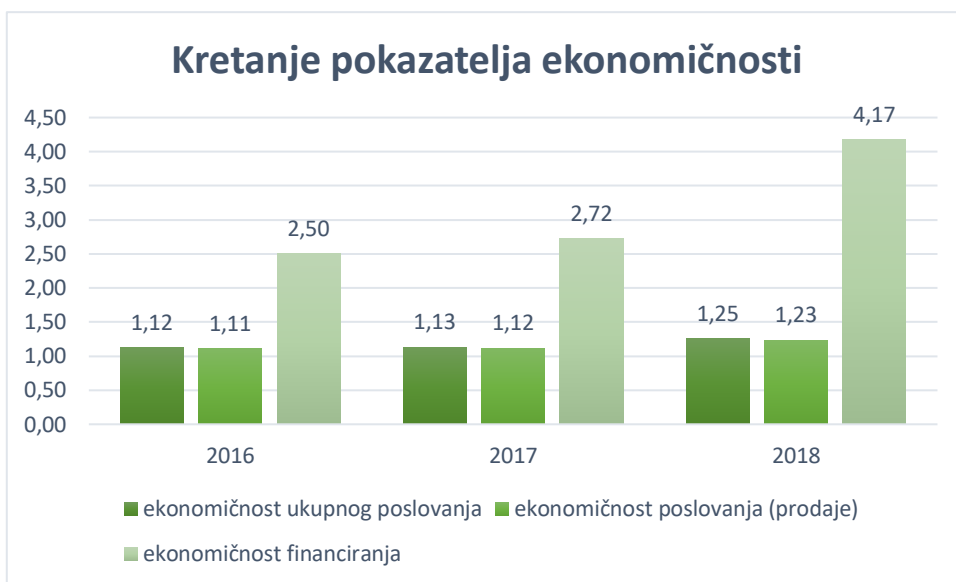
Tablica 17: Pokazatelji ekonomičnosti Društva

	2016	2017	2018
ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,12	1,13	1,25
ekonomičnost poslovanja (prodaje)	1,11	1,12	1,23
ekonomičnost financiranja	2,50	2,72	4,17

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

Ekonomičnost ukupnog poslovanja je zadovoljavajuća. Kod izračuna ekonomičnosti poslovanja u obzir su uzeti prihodi i rashodi vezani na plasiranje operativnog i financijskog leasinga. Ekonomičnost poslovanja je na potrebnom nivou. Kod ekonomičnosti financiranja u obzir su uzeti prihodi i rashodi s osnova provizija i naknada. Ekonomičnost financiranja značajnije raste kroz zadnje tri godine, te u 2018. godini iznosi 4,17.

Grafikon 5: Kretanje pokazatelja ekonomičnosti za Društvo

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

6.5 Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti pokazuju koliko uspješno trgovačko društvo pretvara prihod u profit, te prikazuju učinkovitost poslovanja trgovačkog društva. Ovi pokazatelji trebaju biti što veći.

Tablica 18: Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
neto marža profita	neto dobit + kamate	ukupni prihod
bruto marža profita	dobit prije poreza + kamate	ukupni prihod
neto rentabilnost imovine	neto dobit + kamate	ukupna imovina
bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + kamate	ukupna imovina
rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	neto dobit	vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 53.

Pokazatelje profitabilnosti za leasing društva izračunavamo kao i za ostala trgovačka društva koja posluju unutar realnog sektora.

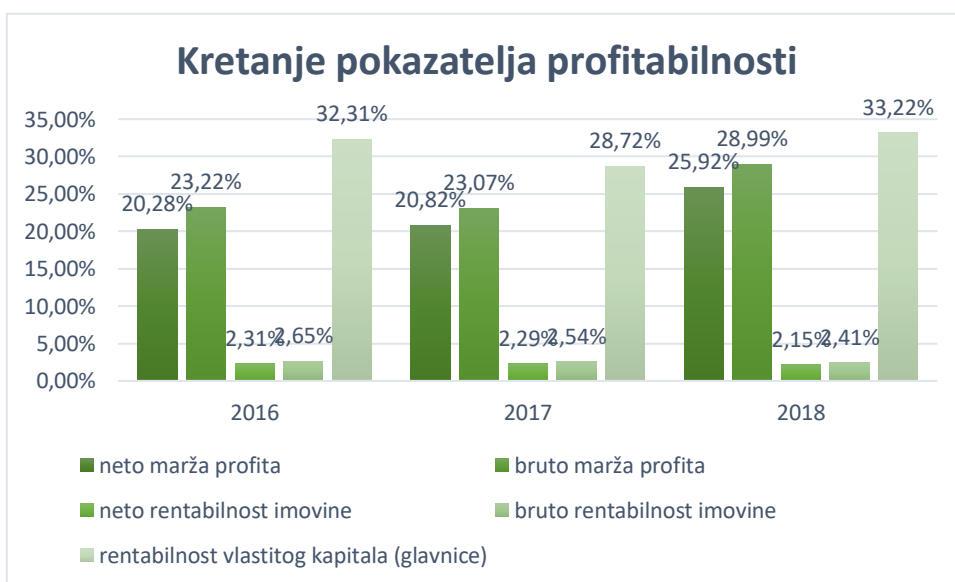
Tablica 19: Pokazatelji profitabilnosti Društva

NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018
neto marža profita	20,28%	20,82%	25,92%
bruto marža profita	31,70%	40,98%	56,63%
neto rentabilnost imovine	2,65%	2,54%	2,41%
bruto rentabilnost imovine	2,31%	2,29%	2,15%
rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	32,31%	28,72%	33,22%

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

Marža profita raste kroz zadnje tri godine te je na zadovoljavajućem nivou. Rentabilnost vlastitoga kapitala veća je od rentabilnosti imovine što je kod djelatnosti leasinga uobičajeno (leasing društva imaju mali udio kapitala u ukupnoj pasivi).

Grafikon 6: Kretanje pokazatelja profitabilnosti

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja Društva koji su objavljeni na www.fina.hr

6.6 Usporedba financijskih pokazatelja za četiri vodeća leasing društva u Republici Hrvatskoj

Vodeća četiri leasing društva na leasing tržištu u Republici Hrvatskoj (prema podacima HANFA-e na dan 31.12.2019. godine) su: Unicredit leasing, Erste leasing, Porsche leasing i Društvo. U nastavku se nalazi pregled njihovih financijskih pokazatelja.

Tablica 20: Usporedba pokazatelja za četiri leasing društva u razdoblju od 2016.-2018. Godine

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI												
	OTP leasing			Unicredit leasing			Erste leasing			Porsche leasing		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
koeficijent trenutne likvidnosti	0,09	0,00	0,15	0,11	0,09	0,18	0,01	0,01	0,02	0,17	0,20	0,02
koeficijent ubrzane likvidnosti	1,51	0,60	1,03	1,66	0,47	0,96	1,17	1,01	0,87	4,97	5,82	0,62
koeficijent tekuće likvidnosti	1,65	0,64	1,10	1,99	0,56	1,12	1,24	1,12	0,96	5,56	6,68	0,72
koeficijent financijske stabilnosti	0,92	1,28	0,98	0,88	1,45	0,96	0,97	0,99	1,05	0,89	0,86	1,18
POKAZATELJI ZADUŽENOSTI												
	OTP leasing			Unicredit leasing			Erste leasing			Porsche leasing		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
koeficijent zaduženosti	0,92	0,93	0,94	0,85	0,87	0,87	0,85	0,84	0,85	0,84	0,85	0,85
koeficijent vlastitog financiranja	0,05	0,05	0,04	0,13	0,11	0,11	0,12	0,13	0,13	0,12	0,11	0,11
koeficijent financiranja	19,23	19,83	22,24	6,73	7,65	7,89	6,83	6,53	6,41	7,24	7,96	7,88
pokriće troškova kamata	-0,97	-1,73	-2,14	-1,46	-1,15	-1,24	-0,52	-1,50	-1,30	1,12	-1,25	-0,20
faktor zaduženosti	8,72	10,64	14,90	6,14	6,74	6,53	5,05	5,23	5,79	5,18	5,66	6,09
stupanj pokrića I	0,06	0,06	0,06	0,17	0,16	0,18	0,16	0,18	0,19	0,14	0,13	0,14
stupanj pokrića II	1,09	0,78	1,02	1,14	0,69	1,04	1,03	1,01	0,95	1,12	1,16	0,85
POKAZATELJI AKTIVNOSTI												
	OTP leasing			Unicredit leasing			Erste leasing			Porsche leasing		
NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
koeficijent obrta ukupne imovine	0,13	0,11	0,08	0,11	0,11	0,09	0,13	0,11	0,09	0,16	0,14	0,15
koeficijent obrta kratkotrajne imovine	0,56	0,43	0,25	0,45	0,39	0,25	0,53	0,38	0,29	0,98	0,72	0,71
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI												
	OTP leasing			Unicredit leasing			Erste leasing			Porsche leasing		
NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,12	1,13	1,25	1,20	1,24	1,28	1,28	1,22	1,30	1,19	1,04	1,21
ekonomičnost poslovanja (prodaje)	1,11	1,12	1,23	1,20	1,24	1,27	1,27	1,20	1,28	1,22	1,07	1,24
ekonomičnost financiranja	2,50	2,72	4,17	0,86	1,39	2,33	4,39	5,91	7,74	0,24	0,18	0,22
POKAZATELJI PROFITABILNOSTI												
	OTP leasing			Unicredit leasing			Erste leasing			Porsche leasing		
NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
neto marža profita	20,28%	20,82%	25,92%	15,59%	12,89%	12,48%	18,80%	15,59%	18,04%	10,07%	9,12%	10,90%
bruto marža profita	34,64%	43,23%	59,70%	27,07%	28,13%	30,62%	33,36%	30,58%	36,73%	22,14%	11,99%	24,89%
neto rentabilnost imovine	3,07%	2,54%	2,41%	1,66%	1,36%	1,15%	2,42%	1,69%	1,66%	1,65%	1,26%	1,62%
bruto rentabilnost imovine	2,68%	2,29%	2,15%	2,89%	2,97%	2,82%	4,30%	3,31%	3,39%	3,62%	1,65%	3,70%
rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	32,31%	28,72%	33,22%	10,43%	14,18%	13,90%	13,16%	10,62%	13,33%	17,21%	3,32%	16,18%

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja koji su objavljeni na www.fina.hr

6.6.1 Usporedba – pokazatelji likvidnosti

Koeficijent trenutne likvidnosti kod Unicredit leasinga je zadovoljavajući u 2016. godini i u 2018. godini, dok u 2017. godini nije bio na potrebnom nivou. Erste leasing ima vrlo nizak koeficijent trenutne likvidnosti, iznosi svega 0,02 u 2018. godini (u 2016. godini i 2017 godini 0,01). Porsche leasing bilježi značajan pad ovog koeficijenta u 2018. godini i iznosi svega 0,02, dok je u 2016. godini i 2017. godini bio na zadovoljavajućem nivou.

Koeficijent ubrzane likvidnosti kod Unicredit leasinga bio je na zadovoljavajućem nivou u 2016. godini, dok je u 2017. godini značajnije pao. U 2018. godini bilježi rast te iako nije veći od jedan (0,96) može se reći da je na donjoj granciji prihvatljivosti. Erste leasing bilježi pad ovog pokazatelja te u 2018. godini nije na zadovoljavajućem nivou. Kod Porsche leasinga ovaj pokazatelj je u 2016. godini i 2017. godini bio je bio na vrlo visokom nivou (2017. – 4,97; 2018. – 5,82). Međutim u 2018. godini zabilježen je pad te pokazatelj nije na potrebnom nivou (0,62).

Koeficijent tekuće likvidnosti kod Unicredit leasinga i Erste leasinga pada kroz promatrano razdoblje te u 2018. godini nije na zadovoljavajućem nivou. Kod Porsche leasinga ovaj pokazatelj nije na potrebnom nivou. Isto kao i kod koeficijenta ubrzane likvidnosti ovaj pokazatelj je u 2016. godini i 2017. godini bio je bio na vrlo visokom nivou (2017. – 5,56; 2018. – 6,68). Razlog tome je značajnije povećanje kratkoročnih obveza kroz dodatno zaduženje kod ino banaka.

Kao što je već ranije spomenuto koeficijent financijske stabilnosti trebao bi biti manji od jedan. Kod Unicredit leasinga jedino je u 2017. godini bio zadovoljavajući. Kod Erste leasinga ovaj pokazatelj raste te je u 2018. godini na potrebnom nivou (1,05). Porsche leasinga ima zadovoljavajući koeficijent tekuće likvidnosti u 2018. godini (1,18).

6.6.2 Usporedba – pokazatelji zaduženosti

Koeficijent zaduženosti kod svih leasing društava nije na zadovoljavajućem nivou. Udio vlastitog financiranja nije na potrebnom nivou. Međutim ukoliko uspoređujemo ovaj pokazatelj kod ostalih leasing društava u odnosu na Društvo, ostala leasing društva imaju malo bolju

situaciju iako i dalje to nije na potrebnom nivou. Kod Društva se ovaj pokazatelj u promatranom razdoblju kreće od 0,04-0,05, dok se kod ostalih leasing društava ona kreće od 0,11-0,13. Koeficijent financiranja nije zadovoljavajući. I ovdje je situacija slična kao i kod koeficijenta vlastitog financiranja. Kod Društva se on kreće od 19,23 u 2016. godini do 22,24 u 2018. godini, dok je kod ostalih društava ipak nešto manji i kreće se u rasponu od 6,41 do 7,96. Razlog tome je značajniji udio tuđih sredstava u poslovanju leasing društava što je u skladu s prirodom leasing posla. Sva promatrana leasing društva nemaju pokriće troškova kamata odnosno ovaj pokazatelj je negativan. Isto je uzrokovano već navedenim značajnijim udjelom tuđih izvora financiranja kod leasing društava. Stoga možemo zaključiti da su promatrana leasing društva prezadužena, međutim opet imamo situaciju u kojoj treba gledati širu sliku te reći da je ovakva situacija u skladu s prirodom poslovanja unutar leasing sektora. Ovaj pokazatelj je kod Društva lošiji u promatranom razdoblju odnosno Društvu treba 14,9 godina (u 2018. godini) dok kod ostalih leasing društava se ovaj pokazatelj kreće između 5-7 godina. Stupanj pokrića II veći je od I što znači da leasing društva dio dugoročnih izvora koriste za financiranje kratkotrajne imovine. Ovdje također dolazi do izražaja udio tuđih izvora u financiraju.

6.6.3 Usporedba – Pokazatelji aktivnosti

Kod koeficijenta obrtaja ukupne imovine sva promatrana leasing društva ostvaruju manje od jedne kune prihoda na jednu kunu imovine što nije zadovoljavajuće. Isto je slučaj i sa koeficijentom obrtaja kratkotrajne imovine. Kod svih društava je manji od jedan što znači da na jednu kunu kratkotrajne imovine dolazi manje od jedne kune prihoda.

6.6.4 Usporedba – pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti su zadovoljavajući kod svih promatranih društava. Ekonomičnost financiranja (prihodi i rashodi s osnova provizija i naknada) raste kod Unicredit leasinga i u 2018. godini iznosi 2,33 (kod Društva je to 4,17). Kod Erste leasinga značajnije raste i u 2018. godini iznosi 7,74. Porsche leasing ovdje najlošije stoji odnosno ovaj pokazatelj je u padu i u 2018. godini iznosi 0,22.

6.6.5 Usporedba – pokazatelji profitabilnosti

Kod neto marže profita Društvo je najprofitabilnije dok je Porsche leasing najlošiji s 10% neto marže profita. Bruto marža profita ovisi o obvezi za porez pa je tu situacija malo drugačija. Ukoliko promatramo 2018. godinu Društvo ima bruto maržu profita od 29%, dok Erste leasing najbolje stoji s 37%. Unicredit leasing ima 31% a Porsche leasing 25% bruto marže profita. Rentabilnost vlastitoga kapitala kod svih promatranih društava je veća od rentabilnosti imovine što je kod djelatnosti leasinga uobičajeno (leasing društva imaju mali udio kapitala u ukupnoj pasivi).

6.6.6 Usporedba – zaključak

Može se zaključiti da su financijski pokazatelji preostala tri leasing društva vrlo slični onima koje ima i Društvo. Društva koja posluju unutar leasing sektora imaju slabije pokazatelje likvidnosti te visoku zaduženost, odnosno snažnu ovisnost o tuđim izvorima financiranja, što je i vidljivo iz gornjeg prikaza. Međutim to ne mora nužno značiti da imaju problema u poslovanju ili da nisu u mogućnosti podmirivati preuzete obveze, jer iza tih društava uglavnom stoje banke kao vlasnici i time garantiraju dostupnost kapitala i kreditnih linija.

S druge strane imaju zadovoljavajuću profitabilnost, što je vlasnicima i najbitnije.

Međutim za ocjenu dugoročno održivog poslovanja nekog leasing društva bilo bi potrebno sagledati i strukturu portfelja i disperziranost istog i to po vrstama klijenata, djelatnostima u kojima ti klijenti djeluju te objektima leasinga.

Naime, kod leasing financiranja ključni kolateral je sam objekt leasinga, a mogućnost povrata leasing obveze ovisi o kvaliteti poslovanja primatelja leasinga. U slučaju bilo kakvih poremećaja na tržištu bitno je da portfelj leasing društva nije previše koncentriran niti po jednom od gore navedenih elemenata. Ukoliko bi došlo do krize na tržištu u nekoj gospodarskoj grani, poduzetnici koji djeluju u tom sektoru našli bi se u situaciji nemogućnosti izvršavanja obveza prema leasing društvu. Leasing društvo bilo bi prisiljeno raskidati leasing ugovore i svoje potraživanje namirivati prodajom vraćenih objekata leasinga. Ukoliko je koncentracija (ponuda)

takvih objekata izrazito velika, isti će se prodavati ispod cijene i leasing društvo neće uspjeti namiriti svoja potraživanja, odnosno ostvarit će gubitak iz tog posla.

Redovni rizik poslovanja nekog leasing društva uključuje i određene gubitke koji su prihvatljivi ukoliko su unutar planiranih rezervacija. Stoga leasing društvo treba posebnu pažnju usmjeriti na upravljanje kreditnim rizikom koji se ocjenjuje prilikom odobravanja leasing plasmana, a kroz analizu financijskih izvještaja potencijalnog primatelja leasinga i samog objekta leasinga koji je predmet financiranja. Uz kreditni rizik leasing društvo treba dobro upravljati i ostalim rizicima poslovanja, paziti na uravnoteženost bilance (valutnu, ročnu i kamatnu) te posebnu pažnju usmjeriti na usklađenost sa zakonskim i regulatornim propisima.

Iako je, kako je ranije navedeno, profitabilnost analiziranih leasing društava na zadovoljavajućem nivou, najveći izazov svakog leasing društva je upravo zadržati tu razinu profitabilnosti. Naime, u okolnostima pada kamatnih stopa na tržištu, leasing društvo treba osigurati sve veći portfelj s ciljem pokrivanja svih troškova poslovanja, a s druge strane veći portfelj traži i veće ulaganje u resurse nužne za pružanje kvalitetne usluge.

Uzimajući u obzir sve navedeno, analiza financijskih izvještaja temeljem standardno definiranih alata osnova je utvrđivanja financijske stabilnosti i uspješnosti nekog društva. Međutim ključno je razumijeti zakonitosti sektora u kojem neko društvo djeluje kako bi se kvalitetno sagledali dobiveni pokazatelji te uzeti u obzir i sve ostale ključne faktore uspješnosti i osiguravanja dugoročno održivog poslovanja.

7. SUSTAVI POKAZATELJA I SINTETIČKI POKAZATELJI ZA DRUŠTVO OTP LEASING D.D.

Sustav ili sistem pokazatelja podrazumijeva kombinaciju pojedinačnih pokazatelja čija povezanost odnosno odgovarajuća zavisnost omogućuje sagledavanje segmenata poslovanja nekog trgovačkog društva koji su ključni kod donošenja odluka odnosno upravljanja nekim društvom. „Sasvim općenito uzevši, može se reći da su sustavi pokazatelja nastali kao posljedica težnje da se obuhvati cjelina poslovanja koja se sastoji od različitih segmenata. Pojedinačni pokazatelji upravo se odnose na pojedine segmente poslovanja i bez obzira na to koliko ih ima, otežano je obuhvaćanje cjeline poslovanja. Zbog toga se često ističe da pojedinačni pokazatelji imaju ograničenu mogućnost izvještavanja.“³⁰

Sustave pokazatelja možemo podijeliti na deduktivne i induktivne. Deduktivni sustavi pokazatelja polaze od vršnog pokazatelja odnosno najvišeg cilja poslovanja. Najpoznatiji deduktivni sustav pokazatelja je Du Pontov sustav.

Induktivni sustavi pokazatelja polaze od višegodišnjih pokazatelja i za cilj imaju otkriti financijsku krizu. Najpoznatiji induktivni sustavi pokazatelja su Altmanov pokazatelj i Kralicekov DF pokazatelj. Ova dva modela su standard u financijskoj industriji jer su praktični i primjenjivi.

7.1 Du pontov sustav pokazatelja

DuPont sustav pokazatelja razvijen je 1991. godine u američkom društvu Du Pont de Neumours & Co. “U to vrijeme je ovaj kemijski div bio poznat kao jedna od financijski najsofisticiranijih, najinovativnijih korporacija bilo gdje na planeti. DuPont je značajnije doprinio modernizaciji razvijenog svijeta donoseći nove tehnike, razumijevanja i uvide u upravljanje. Kako su se te moderne ideje i tehnike prilagodile u ostalim sektorima i industrijama, produktivnost se

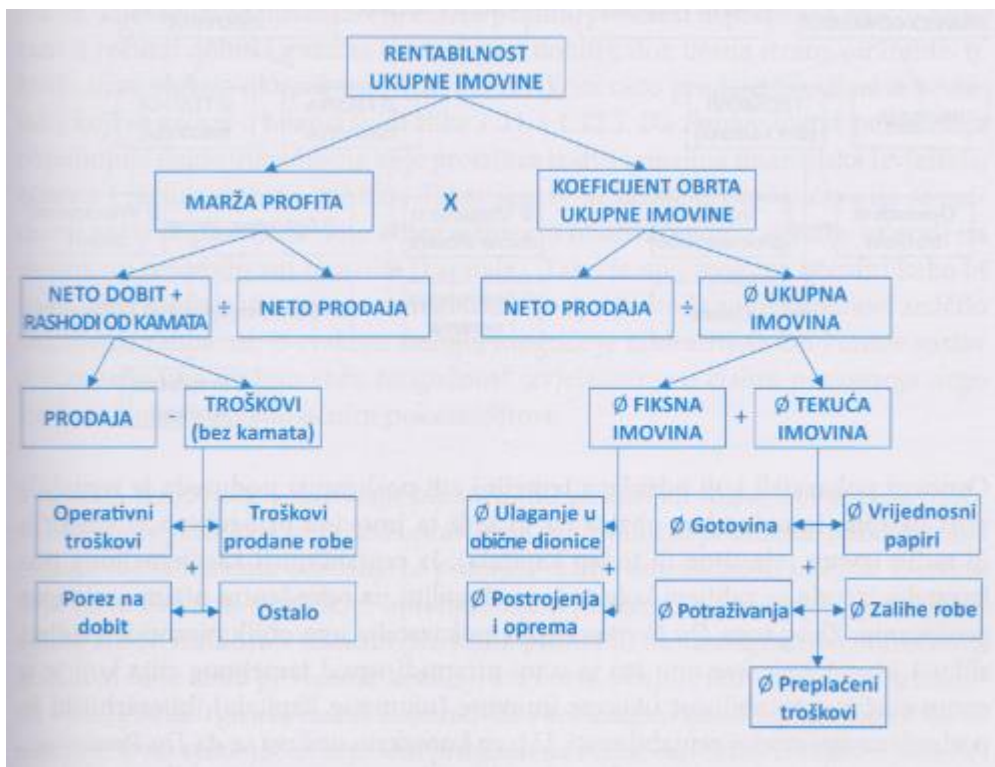
³⁰ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 57. i 58.

povećavala kao i životni standard svim Amerikance koji nisu imali pojma da prikupljaju neizmjerne dividende na račun ovog otkrića nakon industrijske revolucije. DuPontov model je toliko vrijedan jer ne govori samo što znači povrat na kapital, već, prije svega, omogućava saznanja o tome koje konkretne varijable uzrokuju povrat na kapital. Mjerenjem i isticanjem temeljnih varijabli postaje lakše uočavati ih i razvijati korporativne politike za poboljšanje ili izmjenu onih varijabli koje se mogu optimizirati. Na taj način se preuzima kontrola inteligentnim, svrhovitim, odlučnim akcijama.”³¹

Ovaj alat upućuje nas na oblike imovine na koje treba obratiti pozornost prilikom donošenja odluka odnosno upravljanja nekim trgovačkim društvom. Podloga za analizu pomoću ovog sustava su dva temeljna financijska izvješća: bilanca i račun dobiti i gubitka. Primjenom DuPont sustava pokazatelja provodi se analiza podataka iz navedena dva financijska izvještaja putem koje dobivamo stvarne podatke o rentabilnost imovine (ROA) i kapitala (ROE) nekog trgovačkog društva. Rentabilnost imovine je važna jer daje informaciju o tome koliko se efikasno i efektivno koristi imovina nekog trgovačkog društva u svakodnevnom poslovanju, te još bitnije, dobivamo informaciju koji je njen potencijal. Provedenom analizom možemo utvrditi kakvo je stvarno stanje imovine, te možemo donositi kvalitetnije odluke i učinkovitije upravljati društvom prvenstveno stavljajući naglasak na upravljanje imovinom i ostvarenje profita.

³¹ The balance Raspoloživo na <https://www.thebalance.com/> (pristupljeno dana 11.06.2020.)

Slika 2: Du Pontov sustav pokazatelja

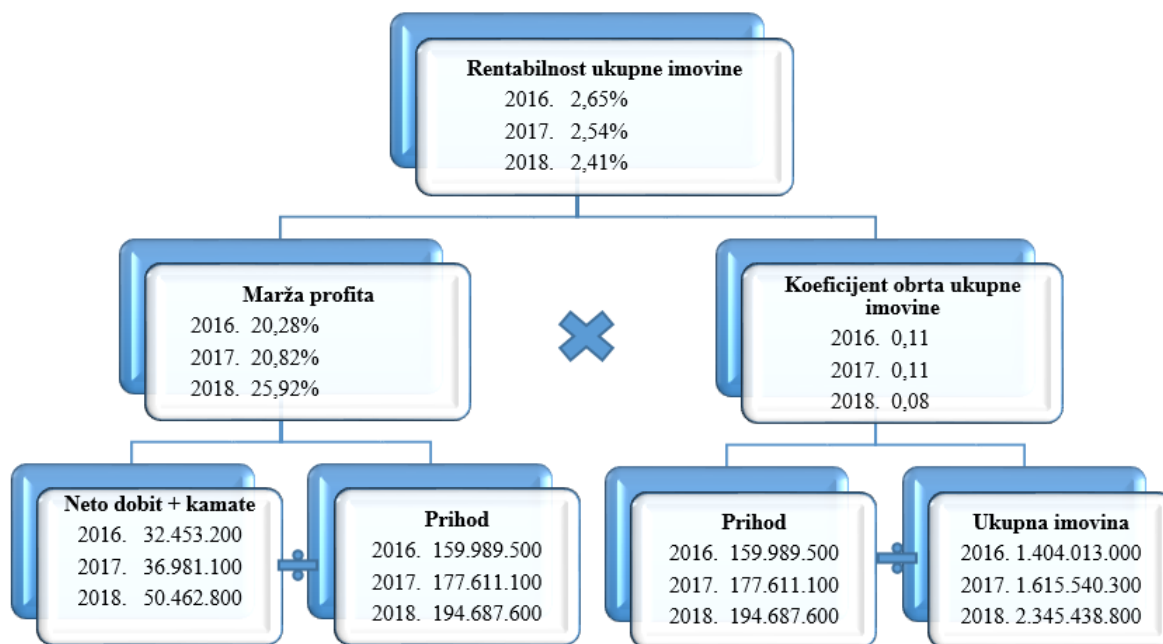

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 57

Na lijevoj strani slike nalaze se podaci koji proizlaze iz podataka koje dobivamo iz računa dobiti i gubitka. Na desnoj strani slike nalaze se podaci koje dobivamo iz bilance (osim podatka o neto prodaji). Kroz ovakav sustav pokazatelja možemo promatrati kako će promjena bilo kojeg od ovih elemenata utjecati na promjenu rentabilnosti kapitala. Prednost ovakvog sustava je u činjenici da on izvještaja o poslovanju u cjelini što nije slučaj kada promatramo pojedinačne pokazatelje.

U nastavku se nalazi analiza Društva pomoću DuPont sustava pokazatelja na temelju bilance i računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2016.-2018. godine.

Slika 3: Du pont sustav pokazatelja za Društvo u razdoblju od 2016.-2018. godine

Izvor: Izradio autor na temelju finansijskih izvještaja koji su objavljeni na www.fina.hr

Analiza pokazuje da se rentabilnost ukupne imovine u promatranom razdoblju kreće oko 2,5%.

Društvo je u 2017. godini ostvarilo 178 mil/kn prihoda (11% više nego u 2016. godini). U 2018. godini ostvarilo 195 mil/kn prihoda (10% više nego u 2017. godini). Neto dobit (+kamate) raste u promatranom razdoblju: u 2017. godini 14% a u 2018. godini 36%. Možemo reći da neto dobit (+kamate) raste više od prihoda što ukazuje na smanjenje rashoda poslovanja (smanjenje troškova ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja).

U promatranom razdoblju dugotrajna imovina povećava se za oko 30% dok je porast kratkotrajne imovine u 2017. godini bio 46% a u 2018. godini 85%. Koeficijent obrtaja ukupne imovine pao sa 0,11 u 2017. godini na 0,08. Rast ukupne imovine je značajnije veći od rasta ukupnih prihoda. Pad koeficijenta ukupne imovine upozorava na činjenicu da se sredstva sporije obrću u odnosu na godinu prije. Istovremeno se vidi da ROA raste sa 9.6% na 24.9% što je rezultat povećanja dobiti i smanjenja troškova.

Možemo reći da Društvo posluje rentabilno, međutim ima prostora za poboljšanje posebno u dijelu povećanja prihoda, te smanjenju rashoda.

7.2 Altmanov Z-score model

Altmanov Z-score model koristi se za predviđanje bankrota nekog trgovačkog društva.

“Edward I. Altman proveo je prvo multivarijantno istraživanje odnosa financijskih pokazatelja i vjerojatnosti za stečaj kojim je nastao model koji je nazvan Altmanov Z-score. Z-score je sintetički pokazatelj koji predviđa stečaj poduzeća u roku od jedne ili dvije godine. Razvijen je na temelju američke privrede proučavanjem podataka 66 proizvodnih poduzeća od kojih su formirane dvije jednake grupe: zdrava poduzeća i ona poduzeća koja su bankrotirala u razdoblju od 1945. do 1965. godine.”³²

Za ovo istraživanje korištena su 22 pokazatelja koja su svedena na pet financijskih pokazatelja postupkom multivarijantne analize. Tih pet pokazatelja najbolje su odražavali financijsku situaciju u nekom trgovačkom društvu. Formula za Altmanov Z-score model glasi:

$$Z = 1.2X_1 + 1.4X_2 + 3.3X_3 + 0.6X_4 + 1.0X_5$$

Z je zbrojni pokazatelj, a ostale nepoznanice odnose se kako je navedeno u sljedećoj tablici:

³² Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 64

Tablica 21: Altmanov Z-score

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
X1	radni kapital	ukupna imovina
X2	zadržana dobit	ukupna imovina
X3	dobit prije kamata i poreza (EBID)	ukupna imovina
X4	tržišna vrijednost glavnice	ukupne obveze
X5	ukupni prihodi	ukupna imovina

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 64

X₁ je pokazatelj likvidnosti koji predstavlja udio radnoga kapitala u ukupnoj imovini. U ovaj model je odabran jer istraživanja pokazala da kod društava koja posluju s operativnim gubicima pada udio kratkotrajne imovine u ukupnoj imovini. Pokazatelj X₂ stavlja u odnos zadržanu dobit i ukupnu imovinu društva. U model je odabran jer pokazuje udio reinvestiranih sredstava tijekom godina poslovanja. Pokazatelj X₃ prikazuje profitabilnost društva. To je pokazatelj profitabilnosti imovine koji je neovisan o stupnju financijske poluge i poreza. Pokazatelj X₄ pokazuje koliko imovina nekog društva može izgubiti na vrijednosti prije nego što to društvo postane insolventno. Pokazatelj X₅ je pokazatelj aktivnosti društva (koeficijent obrta ukupne imovine).

Nedostatak ovog modela je u tome što nije bio primjenjiv za trgovačka društva koja nisu kotirala na burzi, pa se ne može odrediti njihova tržišna vrijednost. Da bi se ovaj nedostatak uklonio, Altman je na temelju multivarijantne diskriminantne analize postavio novi Z-score model: A model Z. Ovaj model se primjenjuje za društva koja ne kotiraju na burzi. Razlika u odnosu na izvorni model je u pokazatelju X₄ u kojem je tržišna vrijednost zamijenjena knjigovodstvenom vrijednošću društva. Ovaj model glasi:

$$A \text{ model } Z = 0.717X_1 + 0.847X_2 + 3.107X_3 + 0.42X_4 + 0.988X_5$$

Kako je model predviđen samo za društva čija je djelatnost proizvodnja, njegova primjena je ograničena samo na takva društva. Stoga je iz modela izbačen pokazatelj X₅ jer su kod tog

pokazatelja postojala značajnija odstupanja u odnosu na pojedine djelatnosti. Nastao je B model Z koji glasi:

$$B \text{ model } Z = 6,56X_1 + 3,26X_2 + 6,72X_3 + 1,05X_4$$

Skupni pokazatelj Z-score modela kreće se u rasponu od -4 do 8. Razlika između ova tri modela je u granicama vjerojatnosti odlaska u stečaj.

Tablica 22: Determinirane granice ocjene Altmanovog Z-score modela

Z - score model	Raspon ocjene (od -4,0 do + 8,0) - rizik stečaja			
		"sivo" područje		
	vrlo mali	zabrinutost	u roku 2. godine	vrlo veliki 95%
Originalni	$\geq 3,0$	2,99-2,79	2,78-1,81	$1,8 \leq$
Model A	$\geq 2,9$	2,89-2,69	2,68-1,24	$1,23 \leq$
Model B	$\geq 2,6$	2,59-2,39	2,38-1,11	$1,10 \leq$

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 66.

“Kao što je vidljivo iz tablice, što je vrijednost Z-score pokazatelja veća, to je manja vjerojatnost odlaska u stečaj, pri čemu je referentna granica 3. Drugim riječima, poduzeća čiji je Altmanov pokazatelj veći od 3 mogu se okarakterizirati kao financijski zdrava poduzeća. Poduzeća koja se nalaze u „sivoj zoni“ podložna su stečaju, međutim, moguće je da se stečaj neće dogoditi zbog možebitne sumnje u klasifikacijsku pogrešku. Stoga su ona okarakterizirana kao financijski ugrožena poduzeća s potencijalom ozdravljenja. Poduzeća čiji je “Altman” u rasponu 1,10 do 1,80, ovisno o djelatnosti, vrlo vjerojatno će u roku od godine dana otići u bankrot. Valja naglasiti da prognostička vrijednost Altmana opada ako se poveća broj godina.”³³

Kako Društvo posluje unutar leasing djelatnosti te dionice Društva ne kotiraju na burzi korišten je B model Z:

³³ Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 66.

Tablica 23: Altmanov Z-score model za Društvo

NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018
X1	0,09	-0,14	0,03
X2	0,03	0,03	0,03
X3	0,03	0,03	0,02
X4	0,05	0,05	0,04
Altmanov Z-score	0,96	-0,61	0,50

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja koji su objavljeni na www.fina.hr

Ukoliko uzmemo u obzir definirane granice ocjene za Altmanov Z-score model, koje su prikazane u tablici 23, možemo reći da je rizik za stečaj Društva u promatranom razdoblju vrlo velik. Iako je korišten model B (namjenjen neproizvodnim društvima) ovdje svakako treba uzeti u obzir činjenicu da je Altman ovaj model temeljio na proizvodnim društvima koja su poslovala na američkom tržištu.

7.3 Kralicekov DF pokazatelj

Altmanov Z-score nastao je na uzorku koji su činila američka društva. S obzirom na različitost gospodarskog okruženja, takav model teško je primjeniti na društvima u Europi. Stoga je Peter Kralicek po uzoru na Altmanov Z-score model razvio model za procjenu poslovne krize u poduzeću. Kao uzorak uzeo je financijske izvještaje (bilancu i račun dobiti i gubitka) njemačkih, švicarskih i austrijskih društava.

Kralicek je, po uzoru na Altmana, razdvajao “zdrava” od “nezdravih” poduzeća i na temelju multivarijantne diskriminantne analize razvio sljedeći model.

$$DF = 1.5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6$$

pri čemu je DF Kralicekov DF pokazatelj, a ostale nepoznanice se nalaze u tablici:

Tablica 24: Kralicekov DF pokazatelj

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
X1	čisti novčani tok	ukupne obveze
X2	ukupna imovina	ukupne obveze
X3	dobit prije kamata i poreza	ukupna imovina
X4	dobit prije kamata i poreza	ukupni prihodi
X5	zalihe	ukupni prihodi
X6	poslovni prihodi	ukupna imovina

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 75.

Ovaj model može poprimiti pozitivne i negativne vrijednosti, pri čemu negativne vrijednosti ukazuju na insolventnost, a pozitivne na solventnost nekog društva. Kritične vrijednosti DF pokazatelja prikazane su u sljedećoj tablici:

Tablica 25: Vrijednosti DF pokazatelja s pripadajućom ocjenom stabilnosti

Vrijednost DF pokazatelja	Financijska stabilnost
>3.0	IZVRSNA
>2.2	VRLO DOBRA
>1.5	DOBRA
>1.0	OSREDNJA
>0.3	LOŠA
≤0.3	POČETAK INSOLVENTNOSTI
≤0.0	UMJERENA INSOLVENTNOST
≤-1.0	IZRAZITA INSOLVENTNOST

Izvor: Žager, K. et. al. (2017) Analiza financijskih izvještaja Zagreb. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 75.

Kao i kod Altmanovog modela, što je vrijednost pokazatelja veća, to je poslovanje nekod društva bolje. Ukoliko je vrijednost pokazatelja veća od tri, društvo ima izvrsnu financijsku stabilnost.

Tablica 26: Kralicekov DF pokazatelj za Društvo

NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018
X1	0,00	-0,01	0,05
X2	1,09	1,08	1,06
X3	0,03	0,03	0,02
X4	0,23	0,23	0,29
X5	0,06	0,05	0,13
X6	0,13	0,11	0,08
Kralicekov DF pokazatelj	10,28	10,10	10,40

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja koji su objavljeni na www.fina.hr

Uzimajući u obzir kritične vrijednosti Kralicevog DF pokazatelja Društvo ima izvrsnu financijsku stabilnost.

7.4 Business excellence (BEX) model

Business Excellence ili Bex model (BEX-indeks) razvijen je u Republici Hrvatskoj 2007. godine, a radi se o sintetičkom pokazatelju za procjenu poslovne izvrsnosti na tržištu kapitala. Autori ovog modela su Vinko Belak i Željana Aljinović-Barać. Svrha ovog modela je procjena tekuće i buduće poslovne izvrsnosti društava, te donošenje ocjena o sadašnjem i budućem financijskom položaju društava.

Temelj za BEX-indeks su podaci iz financijskih izvještaja društava koja su kotirala na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2000.-2008. godine. Bex-indeks se može primjenjivati i na sličnim tržištima.

“Business Excellence Index – BEX, omogućava brzu i jednostavnu procjenu poslovne izvrsnosti tvrtki na tržištu kapitala pomoću financijskih pokazatelja, ali se univerzalno može primijeniti i na ostale tvrtke čije dionice ne kotiraju na tržištu kapitala jer ni jedan pokazatelj ne ovisi o tržišnoj kapitalizaciji. To se pokazalo velikom prednošću nakon pada tržišta i nerealnih rezultata nastalih pod tim utjecajem.

BEX-indeks pokazuje i mjeri poslovnu izvrsnost tvrtke u dvije dimenzije, i to:

1. trenutna poslovna izvrsnost (“lagging” dimenzija)
2. očekivana poslovna izvrsnost (“leading” dimenzija).

Statističkim istraživanjima uz primjenu suvremenih znanstvenih metoda dokazana je prognostička vrijednost BEX-a testiranjem stvarnih podataka tvrtki na tržištu kapitala u Hrvatskoj. Realnost procjene poslovne izvrsnosti pomoću BEX-indeksa potvrđena je naknadno kroz nekoliko doktorskih dizertacija koje su se oslanjale na njega u svojim istraživanjima.

BEX model sadrži jedan potpuno novi pokazatelj “financijske snage tvrtke” koji do sada nije korišten u sličnim modelima u svijetu.”³⁴

Formula za BEX model glasi:

$$\text{BEX} = 0.388 \text{ex}_1 + 0.579\text{ex}_2 + 0.153\text{ex}_3 + 0.316\text{ex}_4$$

Tablica 27: Bex model

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
eX1=profitabilnost	EBIT	ukupna aktiva
eX2=stvaranje vrijednosti	neto poslovna dobit	vlastiti kapital × cijena
eX3=likvidnost	radni kapital	ukupna aktiva
eX4=financijska snaga	5(dobit+amortizacija+deprecijacija)	ukupne obveze

Izvor: Belak, V. (2011) Poslovna forenzika i forenzično računovodstvo Borba protiv prijevare. Zagreb: Belak excellens d.o.o., str. 270

Ukoliko je BEX indeks veći od 1, radi se o dobrom društvu. Ukoliko je BEX indeks pak između 0 i 1 potrebno je brzo unapređenje društva. Negativan BEX indeks znači da je egzistencija društva ugrožena.

³⁴ Belak, V. (2011) Poslovna forenzika i forenzično računovodstvo Borba protiv prijevare. Zagreb: Belak excellens d.o.o., str. 270.

“Takva klasifikacija na dobre i loše tvrtke na osnovi BEX INDEKSA statistički je potvrđena empirijskim testiranjem povijesnih podataka. Detaljnije rangiranje poslovne izvrsnosti s prognostičkim očekivanjima može se izvesti ovako:

Tablica 28: Rangiranje poslovne izvrsnosti

BUSINESS EXCELLENCE INDEKS (BEX)	RANG POSLOVNE IZVRSNOSTI (BUSINESS EXCELLENCE RANG)	PROGNOZA ZA BUDUĆNOST
veći od 6,01	svjetska klasa	Tvrtka posluje s vrhunskim rezultatima, što se može očekivati i u sljedeće 4 godine ako menadžment nastavi s unaprjeđenjima.
4,01 - 6,00	izvrsno	Tvrtka posluje izvrsno, što se može očekivati i u sljedeće 3 godine ako menadžment nastavi s unaprjeđenjima.
2,01 - 4,00	vrlo dobro	Tvrtka posluje vrlo dobro, što se može očekivati i u sljedeće 2 godine ako menadžment nastavi s unaprjeđenjima.
1,01 - 2,00	dobro	Tvrtka posluje dobro, ali se poboljšanje može očekivati ako se pristupi unaprjeđenjima.
0,00 - 1,00	granično područje između dobrog i lošeg	Poslovna izvrsnost je pozitivna, ali nije zadovoljavajuća. Potrebno je pristupiti unaprjeđenjima.
manji od 0,00 (negativan)	loše	Ugrožena je egzistencija. Potrebno je žurno pristupiti restrukturiranju i unaprjeđenjima, inače će se loše poslovanje nastaviti, pa postoji opasnost od propasti (vjerojatnost je preko 90%)

Izvor: Belak V. i Aljinović Barać, Ž. (2007) Business excellence (BEX) indeks - za procjenu poslovne izvrsnosti tvrtki na tržištu kapitala u tvrtki na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Listopad 2007, str. 19. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 03.03.2020.)

NAPOMENA: Rangovi poslovne izvrsnosti definirani su analiziranjem kretanja dosadašnjih stvarnih rezultata. No, precizne prognoze nisu statistički potvrđene jer još nema dovoljno dugačkog vremenskog niza povijesnih podataka, zbog čega prognoze treba uzeti s rezervom.”³⁵

Financijski pokazatelji Društva analizirani su pomoću BEX modela za razdoblje od 2016.-2018. godine.

³⁵ Belak V. i Aljinović Barać, Ž. (2007) Business excellence (BEX) indeks - za procjenu poslovne izvrsnosti tvrtki na tržištu kapitala u tvrtki na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Listopad 2007, str. 19. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 03.03.2020.)

Tablica 29: Bex pokazatelj za Društvo

NAZIV POKAZATELJA	2016	2017	2018
eX1=profitabilnost	0,03	0,03	0,02
eX2=stvaranje vrijednosti ³⁶	8,66	7,81	11,58
eX3=likvidnost	0,09	-0,14	0,03
eX4=financijska snaga	0,48	0,36	0,25
BEX pokazatelj	5,19	5,19	6,80

Izvor: Izradio autor na temelju financijskih izvještaja koji su objavljeni na www.fina.hr

U 2016. godini i 2017. godini Bex pokazatelj kretao se između 4,01 i 6,00 što znači da je Društvo u tom razdoblju poslovalo izvrsno. U 2018. godini Bex pokazatelj je veći od 6,01 što govori da je Društvo svjetska klasa odnosno da posluje s vrhunskim rezultatima. Ukoliko Uprava Društvo nastavi s unaprjeđenjima, vrhunski rezultat može se očekivati i u naredne četiri godine.

³⁶ Društvo ne kotira na burzi stoga je kao cijena uzeta prosječna kamatna stopa na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima za razdoblje od 01. svibnja – 31. lipnja 2019. godine koju je utvrdila Hrvatska narodna banka

8. ZAKLJUČAK

Svaki temeljni financijski izvještaj je različit te daje različite informacije. Ne možemo svaki izvještaj promatrati zasebno već je potrebno sagledati sve izvještaje zajedno, kao cjelinu. Na taj način možemo doći do kvalitetne financijske analize nekog trgovačkog društva. Kvalitetnom financijskom analizom možemo dobiti informaciju o financijskoj stabilnosti nekog društva, njegovoj likvidnosti, zaduženosti, ekonomičnosti ili profitabilnosti. Korisnici financijskih izvještaja na temelju takve analize mogu donositi poslovne odluke koje se neophodne za rast i razvoj nekog društva.

U ovom radu prikazana je analiza financijskih izvještaja Društva u razdoblju od 2016. godine do 2018. godine. Iako Društvo posluje unutar leasing sektora dužno je sastavljati temeljene financijske izvještaje kao i svaki drugi srednji ili veliki poduzetnik koji posluje unutar realnog sektora.

Horizontalna analiza financijskih izvještaja ukazuje na rast prihoda, te rast neto dobiti u promatranom razdoblju. Društvo povećava realizaciju financijskog leasinga u odnosu na operativni leasing. Takav trend primjetan je na cijelom leasing tržištu. U zadnje tri godine Društvo bilježi rast ukupne imovine, dobit se zadržava u društvu što je uzrok rasta kapitala, obveze za kredite odnose se na one od financijskih institucija unutar OTP grupe. Vertikalnom analizom utvrđeno je da je veći dio prihoda ostvaren s osnova (poslovnog) operativnog najma. Zabilježen je rast prihoda od kamata zbog povećanja u plasiranju financijskog leasinga što je uzrokovalo i povećanje troškova amortizacije (ujedno i najveći udio u ukupnim troškovima). Najveći dio ukupne imovine odnosi se na dugotrajnu materijalnu imovinu. Udio kapitala je minimalan jer se društvo u najvećem dijelu financira iz tuđih izvora što je uobičajeno za leasing djelatnost.

Uzimajući u obzir pokazatelje likvidnosti možemo reći da nisu na potrebnom nivou. Međutim ovdje treba istaknuti da se leasing društva općenito oslanjaju u najveće dijelu na tuđe financiranje te je udio kratkoročnih obveza visok. Isto nikako ne mora značiti da Društvo nije u mogućnosti izvršavati preuzete obveze.

Isti problem je i kod pokazatelja zaduženosti. Visok udio tuđeg kapitala značajno narušava vrijednost ovog pokazatelja. Pokazatelji aktivnosti odnosno koeficijent obrta ukupne imovine i koeficijent obrta kratkotrajne imovine manji su od jedan što znači da Društvo na jednu kunu imovine ostvaruje manje od jedne kune prihoda.

S obzirom da Društvo posluje unutar leasing djelatnosti, osim pokazatelja ekonomičnosti ukupnog poslovanja moraju se promatrati i odnos prihoda i rashoda od kamata (ekonomičnost financiranja) jer je prihod s osnova kamata praktički glavni prihod koje ostvaruje neko leasing društvo. Ekonomičnost poslovanja je također na zadovoljavajućem nivou (odnos ostalih prihoda i rashoda koji se odnose na prihod od operativnog leasinga).

Profitabilnost Društva je zadovoljavajuća. Rentabilnost imovine je manja zbog već spomenutog problema tuđeg financiranja.

Prema Du pontovom sustavu pokazatelja Društvo posluje rentabilno. Prema Altmanovom Z score-u postoji vrlo veliki rizik za stečaj Društva. Međutim svakako treba uzeti u obzir činjenicu da je ovaj model temeljen na proizvodnim društvima koja su poslovala na američkom tržištu. Prema Kralicekovom DF pokazatelju Društvo ima izvrsnu financijsku stabilnost. Prema BEX modelu Društvo je svjetska klasa odnosno posluje s vrhunskim rezultatima.

S obzirom na kompleksnu zakonsku regulativu u leasing sektoru, mali broj leasing društava se održao na tržištu Republike Hrvatske. Unatoč takvom okruženju Društvo uspijeva zadržati zavidnu razinu poslovanja te zadržati čvrstu poziciju među četiri vodeća leasing društva. Pokazalo se da za opstanak nekog leasing društva na tržištu nije bitan samo dobar poslovni rezultat tog društva, već i sigurno i stabilno poslovanje Grupe kojoj društvo pripada. Nastavno na veliki broj akvizicija koje je OTP Grupa realizirala u zadnjih nekoliko godina, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u okruženju, može se zaključiti da će Društvo i dalje imati podršku vlasnika za daljnji rast na ovom području.

Najveći konkurenti leasing poslovanju su banke, iako je većina leasing društava u većinskom vlasništvu upravo tih istih banaka. No, ključna prednost leasing poslovanja je još uvijek brzina usluge i fleksibilnost same ponude te činjenica da je glavni kolateral u tom poslu vrijednost

samog objekta leasinga koji se financira klijentu. Naime, kroz leasing financiranje se potiču investicije u fiksnu imovinu, koja omogućava ostvarenje dodatnih prihoda realnom sektoru, a s druge strane upravo ta potreba realnog sektora za kapitalom, utječe na povećanje leasing aktivnosti u nekoj zemlji.

LITERATURA

1. Belak, V. (1995) Menadžersko računovodstvo. Zagreb: RRIF plus d.o.o., str. 93.
2. Belak, V. (2011) Poslovna forenzika i forenzično računovodstvo Borba protiv prijevare. Zagreb: Belak excellens d.o.o., str. 270.
3. Bešvir B., (2008) Kako čitati i analizirati financijske izvještaje. Zagreb: RRIF plus, str. 13.
4. Žager, K. et al. (2017) Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika

INTERNET IZVORI

1. Belak V. i Aljinović Barać, Ž. (2007) Business excellence (BEX) indeks - za procjenu poslovne izvrsnosti tvrtki na tržištu kapitala u tvrtki na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Listopad 2007, str. 19. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 03.03.2020.)
2. Brkanić Pongračić, S. (2020) Izbor lizinga kao načina financiranja. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Travanj 2020, str. 174. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)
3. Cirkveni Filipović T. (2020) Izvještaj o promjenama kapitala. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Siječanj 2020, str. 165. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 17.02.2020.)
4. Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. Ekonomski pregled, 63(7-8), str.450.-451. Raspoloživo na URL <https://hrcak.srce.hr/86495> (pristupljeno 06.05.2020. godine)
5. Financijska agencija. Raspoloživo na URL: <http://www.fina.hr> (pristupljeno 13.02.2020. godine)
6. Guzić, Š. (2019) Obveza revizije za 2019. godinu i izbor revizora. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Rujan 2019, str. 27. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)

7. Horvat Jurec, K. (2011) Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Srpanj 2011, str. 17. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 09.05.2020.)
8. Hrvatska narodna banka. Raspoloživo na URL <http://www.hnb.hr> (pristupljeno 03.03.2020. godine)
9. Jašić, T. (2017) Analiza poslovanja i kreditne sposobnosti društva putem financijskih pokazatelja. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Listopad 2017, str. 134. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 14.02.2020.)
10. Kovačić, D. (2020) Predaja godišnjih financijskih izvještaja za 2019. godinu u FINA-u. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Ožujak 2020, str. 64. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)
11. Leaseworld.org. Raspoloživo na URL: <https://leaseworld.org/2016/07/18/history-of-equipment-leasing/> (pristupljeno 06.05.2020.)
12. OTP leasing d.d. Raspoloživo na www.otpleasing.hr (pristupljeno 05.02.2020.)
13. Pravilnik o strukturi i sadržaju te načinu i rokovima dostave financijskih i dodatnih izvještaja leasing društava (Narodne novine 41/16 i 132/17), dostupno na www.hanfa.hr (pristupljeno 07.02.2020. godine)
14. Skupina autora, (2020) Sastavljanje godišnjih financijskih i poreznih izvješća poduzetnika za 2019. godinu. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Siječanj 2020, str. 1. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 06.05.2020.)
15. The balance Raspoloživo na <https://www.thebalance.com/> (pristupljeno dana 11.06.2020. godine)
16. Vuk, J. (2019) Izvještaj o novčanim tokovima za 2019. Godinu. Računovodstvo, revizija i financije [Online], Siječanj 2020, str. 157. Raspoloživo na: URL: <http://www.rrif.hr> (pristupljeno 13.02.2020.)
17. WestWon Limited. Raspoloživo na URL: <https://westwon.co.uk/> (pristupljeno 06.05.2020.)
18. Zakon o leasingu. Narodne novine [online], Raspoloživo na <http://www.zakon.hr> (pristupljeno 05.02.2020.)

POPIS GRAFIKONA SLIKA I TABLICA

Grafikon 1: Vrijednost novozaključenih ugovora u razdoblju od 2015. - 2019. godine	19
Grafikon 2: Kretanje pokazatelja likvidnosti za Društvo.....	51
Grafikon 3: Kretanje pokazatelja zaduženosti za Društvo	53
Grafikon 4: Kretanje pokazatelja aktivnosti za Društvo	54
Grafikon 5: Kretanje pokazatelja ekonomičnosti za Društvo	56
Grafikon 6: Kretanje pokazatelja profitabilnosti	57
Slika 1: Izvještaj o sevobuhvatnoj dobiti za leasing društva u Republici Hrvatskoj.....	28
Slika 2: Du Pontov sustav pokazatelja	65
Slika 3: Du pont sustav pokazatelja za Društvo u razdoblju od 2016.-2018. godine	66
Tablica 1. Pregled registriranih leasing društava po godinama.....	12
Tablica 2: Leasing društva u Republici Hrvatskoj po visini imovine na dan 31.12.2019. godine	16
Tablica 3: Leasing društva u Republici Hrvatskoj po broju novozaključenih ugovora o leasingu na dan 31.12.2019. godine.....	17
Tablica 4: Leasing društva po vrijednosti novozaključenih ugovora o leasingu na dan 31.12.2019. godine.....	18
Tablica 5: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.....	27

Tablica 6: Horizontalna analiza Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti Društva	36
Tablica 7: Horizontalna analiza Izvještaja o financijskom položaju Društva	38
Tablica 8: Vertikalna analiza Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti Društva	43
Tablica 9: Vertikalna analiza Izvještaja o financijskom položaju	45
Tablica 10: Pokazatelji likvidnosti	49
Tablica 11: Pokazatelji likvidnosti Društva za razdoblje od 2016.-2018.	50
Tablica 12: Pokazatelji zaduženosti.....	52
Tablica 13: Pokazatelji zaduženosti Društva.....	52
Tablica 14: Pokazatelji aktivnosti.....	53
Tablica 15: Pokazatelji aktivnosti Društva.....	54
Tablica 16: Pokazatelji ekonomičnosti	55
Tablica 17: Pokazatelji ekonomičnosti Društva	55
Tablica 18: Pokazatelji profitabilnosti	56
Tablica 19: Pokazatelji profitabilnosti Društva	57
Tablica 20: Usporedba pokazatelja za četiri leasing društva u razdoblju od 2016.-2018. Godine	58
Tablica 21: Altmanov Z-score.....	68
Tablica 22: Determinirane granice ocjene Altmanovog Z-score modela	69
Tablica 23: Altmanov Z-score model za Društvo.....	70

Tablica 24: Kralicekov DF pokazatelj	71
Tablica 25: Vrijednosti DF pokazatelja s pripadajućom ocjenom stabilnosti.....	71
Tablica 26: Kralicekov DF pokazatelj za Društvo	72
Tablica 27: Bex model	73
Tablica 28: Rangiranje poslovne izvrsnosti	74
Tablica 29: Bex pokazatelj za Društvo	75